

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Hogyan tartsunk vásárügyeletet?

Irta: Szeptor.

(Vége).

A cigányokkal szemben követendő eljárást még a vásár előtt kell a hatósággal megbeszélni. Néhol pl. a főszolgabíró a cigányoknak csak úgy engedí meg a vásáron való megjelenést, ha a vásár előtt bánatpénzt tesznek le s ez a pénz vásár utáni biztosítékul a község házában tartatik s csak akkor kapják vissza a cigányok, ha ellenük semmiféle panasz vagy valamely büncselekményre nézve gyanu nem merült fel. Ellenkező esetben a pénz esetleg kártérítés fejében a hatóságnál marad. Ilyenkor maguk a cigányok is ügyelnek, hogy semmi panasz fel ne merüljön a vásár ideje alatt. Megtörtént már az is, hogy a cigányok maguk hoztak a község házára egy elcsipett zsebmetszőt, hogy a lopással ne őket gyanúsítsák.

Más helyen ismét a főszolgabíró meg nem türi, hogy cigányok a vásáron kóboroljanak s tulajdonképen ez a helyes intézkedés. Ilyen helyeken a cigányokat vásár előtt összefogdossák s kocsjaiakkal együtt kikísérik a község határára, azzal a meghagyással, hogy vissza ne merészeljenek jönni. Ha épen valamelyik cigány lovát akarná eladni, azt másodmagával engedik csak a lóvásártérre.

A milyen eljárás tehát elrendel a főszolgabíró velük szemben (erre lehet esetleg szabályrendelet is), az kérelhetetlen szigorral végrehajtandó. Akár cigányt, akár mást csavargáson, vagy engedély nélküli koldulásra talál a járőr, azt ideiglenes megőrzés végett helyezze a községi fogdába s vásár végeztével a hatósághoz vezesse elő.

A vásáron előtalált szokásos büntettesek is a járőr által a vásárra jövetelük célja felől kikérdezendők s ha azt állítják, hogy valamit venni jöttek, akkor felszólítandók, hogy a vásárláshoz szükséges pénzt, míg ha eladni akarnak, az eladni szándékolt tárgyat mutassák meg. Ha állításaik valóságát bebiztosítani nem tudnak, vagy egyébként is gyanusan viselkednének, figyelmeztetendők, hogy büncselekmény előfordultával őket is elő fogják venni. Ez a figyelmeztetés jótékonyan szokott hatni, mert az illetők belátják, hogy itt rossz helyen járnak s rendszerint lemondanak bűnös szándékukról.

Ha a vásáron a legszorgosabb ügyelet mellett is büncselekmény fordult volna elő, úgy a járőr el ne mulassza azon szokásos hüntettesek hazatérését és további viselkedését megfigyelni, kik örskörletéből ott voltak a vásáron. Itt meg kell jegyezni, hogy ezek házaik a csendőr gyanu esetén önhatalmulag is átkutathatja.

A járőr el ne mulassza azt sem, hogy a vásáron azon veszendőbe ment állatok és tárgyak után kutasson, a melyeknek leírását még ottbőn örsparancsnokától megkapta. Az ilyen tárgyakat főképen ott kell keresni, a hol az ócska holmit árulják. Megtörtént már egy alkalommal, hogy az egyik vásáron egy cipész sátrának ponyváját kivágták és így néhány száz cipőt loptak el. Egy másik vásáron ugyanezen cipőket az ócska holmik között meg is találták és pedig olyképen, hogy az egyik pár cipőnek felhuzó szallagjait, a melyeken a káros cipész neve volt meg, elfelejtették ujjal kieserlni, a többi cipőkön pedig a felhuzó szallagok átvarrása észrevehető volt.

Ócska holmik között sokszor árulnak olyan ruhát vagy ágyneműt is, melyek ragályos (kolera, tifusz, fekete himlő stb.) beteg emberéi voltak s fe tőtlenítés nélkül kerültek a piacra. Ha ilyen tárgyak áruba bocsátásáról a járőr tudomást szerezne, azok lefoglalásáról és elszállításáról a községi előljároság útján baladéktalanul gondoskodjék.

A veszendőbe ment állatokat természetesen a marhavasártéren kell keresni. Ha egy hasonló állat ott szembe-tünik, megállapítandó, hogy a járlat nem-e hamis s esetleg a tulajdonjog nyomozás útján is megállapítandó. Ha valaki tudja, hogy mily könnyelműséggel állítják ki faluhelyen a marhaleveleket, az nem fog csodálkozni azon, hogy miképen szerezhették a tolvaj pl. egy teherről marhalevelet, jóllehet tehene azelőtt nem is volt. A marhalevel tehát még nem kétségtelen bizonyítéka a tulajdonjognak.

A csendőr különösen a cigányok lovait és járatait figyelje meg alaposan, hogy az nem hamis-e? Meg kell nézni azt is, hogy a ló nem-e lett külsejében megváltoztatva, mert a cigányok ehez is jól értenek. Itt megjegyzem, hogy ilyen megvizsgálásnál czélszerű lovas csendőrt, lokupeczet, szükség esetén állatorvost meghallgatni. Ha a cigányoknál oly marhalevelek találtnak,

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerekészítője, az Ocska és a szabadalmazott Rálócsi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztításatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközölte nek. Argyértek minden hangszerről külön küldetik. Magyarországon legnagyobb vonós és fuvó hangszerek gyára. 6

STOWASSER JÁNOS

császári és királyi udvari szállító

a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Magyarországon legnagyobb vonós és fuvó hangszerek gyára. 6

melyek akár átruházott, akár leölt, elbullott vagy más hasonló körülmény miatt már az illető cigány birtokában nem lévő állatokról vannak kiállítva, azok őrizet alá veendő, nehogy velük visszaélés követhessék el. Ily esetekben a 78948 1894. számú földmivélsügyi miniszeri rendelet értelmében a cigányok kihágásért a batóságához előállítandó.

A gonosztevők két elemét kell még a csendőrnek vásár alkalmával megfigyelnie. Az egyik a zsebmetsző, a másik a vásári tolvaj. Mindkettőnek bő alkalma van vásáron zsákmányra szert tenni. A zsebmetsző ott oldalog a néptömeg között valamely sátor vagy mutatványos bóde körül. Távolból kiszemeli a jámbor vidékít, ki tátott szájjal hallgatja a kikiáltót, vagy a ki míg az árukat szemléli, se lát, se hall. Még jobb alkalma van a zsebmetszőnek panorámákban kizsebelni áldozatát. Míg a mit sem sejtő vidéki kaputos ember odadugja fejét a nagytű üveghez, hogy megnézzék a belgrádi királygyilkosságot, azalatt a zsebtolvaj odaáll mellé s minden nagyobb kézügyesség kifejtése nélkül is kihuzza pénztárczáját nadrágja zsebéből. A csendőr tehát a tömeget figyeli, mert itt akad rá a zsebmetszőre. A falusi parasztasszonyokat nem igen kell felteni a zsebmetszőktől, mert ezek pénzüket nagyrészt kebelükbe dugják.

A zsebmetsző főképen a táskákba és zsebekbe tett pénztárczára pályázik. A zsebmetszőnek sajátos tulajdonsága, hogy az kezeiben nem cipel semmit, még botja, avagy keztyűje sincsen, legfeljebb felöltöt tart egyik karján, de ezt is csak azért hordja, hogy magára ölthesse olyankor, ha kinézésének megváltoztatására van szüksége. Ebben ugyanis nagy talentum a zsebmetsző. Ha állandóan szemmel kísérik, észrevehetjük, hogy az ilyen kinézését lépten nyomon változtatja. Most pápaszemet tesz fel, majd panyókára veszi kabátját, később karjára dobja azt s levett kalappal figyeli áldozatát. Egy helyen igen kevés ideig áll, sűrű, forog, tolat, szik, úgy, hogy csak a gyakorlott szem képes őt mindenütt meglátni. Ha azonban észreveszi, hogy a csendőr állandóan figyeli — mert a csendőrré ügyel ő is — akkor csakbamar eltűnik. A csendőrnek nagy ember tanulmányt kell végeznie, hogy a zsebmetszőt még ha személyleírását és fényképét is ismeri, felismerhesse. Ne keressük őt azonban a falusi parasztemberek öltözékében, mert abból intelligenciát eláruló arczával, finom kezével és elevenségével kirina, hanem a kaputos emberek jelmezében. Egyedül sem igen jár ez, hanem vannak bűntársai, a kiknél az összelopott pénztárczákat elhelyezi, hogy kutatás alkalmával nála fel ne találják. Ügyeljen tehát a csendőr arra, hogy az illető kivel szokott ismételtlen érintkezni s nem-e adogat valamit az illetőnek. Ez utóbbi egyént alapos gyanu esetén szintén meg kell motozni s a zsebtolvajjal együtt bekiserni. Gyanussá teszi magát az ilyen zsebmetsző, ha kabátos emberekhez feltűnően odalapul, odadörgölődik, úgy hogy

ismételtlen hol itt, hol ott csodálkoznak toladásán. A zsebmetszőt leleplezendő, első sorban is vagy a csendőr, vagy annak megbizásából más valaki, kérdezze meg az illetőtől, hogy honnan való. Azután kéressen a csendőr egy olyan embert, ki ugyanonnan való s ettől kérdezze meg, hogy ismeri-e s kicsoda az illető. Ha így kiletét nem sikerül megállapítani, vagy ha a gyanusított igen távoli helyet említett, akkor a gyanu alaposabbá válhatik arra nézve, hogy tényleg zsebtolvajjal van dolgunk. Megfigyelhetők folytatólagosan a zsebtolvajok a vasuti állomáson, mert 90%-a ezeknek vasuton jön a vásár színhelyére. A vasuti állomáson azt is megtudhatják, hogy hová váltott a gyanusított jegyet, vajjon oda utazik-e, a hová valónak mondotta magát.

A vasuti állomáson a zsebtolvaj kinézését még inkább meg szokta változtatni, mivel attól kell tartania, hogy valamelyik áldozata ráismer. Fokozott a gyanu és a csendőrt már fellépésre is jogositja, ha több panaszos benne véli felismerni a tolvajt s ezinkosa is vele van, ha mindjárt nem is egyfelé váltottak jegyet. A zsebtolvajlásban gyanusak megmozgásánál különösen arra kell ügyelni, hogy maguktól valamit el ne dobjanak.

A vásári tolvajok is szövetkezve hajtják végre lopásaikat. Többen odaállanak a vásárosok sátraihoz s midőn legtöbbször a vevő s az árus legjobban van elfoglalva, akkor ők is megosztva az áruasztal más-más helyein válogatnak, nézegetnek s midőn az egyik javában alkuszik, azalatt a másik szaporán csusztatja iszákjába a lopott portékát. Oly sátraknál, hol az árusok egyik csak ügyelni szokott a vevőkre, ott ők nem igen szoktak megfordulni, valamint ott sem, a hol a szomszéd árusnak kevés a vevője, úgy hogy az unalmában vagy kíváncsiságában át-át pislant a népes sátoron is. A hol azonban egyedül ad el az árus, vagy már pláne öreg ember, ott egész vakmerően folyik a lopás. A vásári tolvajok igen jámbor ábrázattal vásárolgatnak s a laikus meg merne esküdni, hogy talpig becsületes emberek, a kik csak szórakozottságukban elfelejtették kifizetni az árut, de lopni nem volt szándékuk. Pedig a látszat csal.

Némely helyen virtus-számba megy a szegény vásáros becsapása vagy meglopása. Egy alkalommal egy humoros falusi bíró beszélte, hogy az egyik vásáron mint járt ő túl a zsidó kereskedő eszén. Egy pár cipőre alkult, mit jó drágán kellett megfizetnie, de karpótolta magát azzal, hogy ily busás ár ellenében legalább ráadásul elemelt még egy pár gyerekcipőt is. Vásári tolvajoknak tehát jobbmódu gazdák is felcsapnak, mert hiszen úgy sokkal kisebb a gyanu rájuk s mert a lopott vásári holmit igen könnyű faluhelyen értékesíteni, vesz abból olykor még a falusi bíró is.

Egy baj van a vásári tolvajok leleplezésénél, t. i. az, hogy nagy későre a vásár után kerülnek csak elő a lopott holmik s ilyenkor bajos már a károsokat kikutatni. A vásárugyeleti járőr tehát kérdezősködjek vásár

A legjobb órák, 47

legszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, úgy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szegeden,
Javitások 5 évi jótállás mellett. Arjegyzék ingyen!

Károly Ferencz József főherceg és Ifjú nejje, Zita párnul hercegnő.

végeztével az árusoktól, hogy nem-e lopták meg őket, hogy nézhettek ki az esetleg elvitt tárgyak, van-e még belőlük, hogy kérésüket megismerhessék. Persze erről a csendőr nem szívesen kérdezősködik, mert hiszen örül, ha kevesebb a közbiztonsági zavar s még jobban szereti, ha nem panaszkodnak néha ilyesmiről, hanem belefáradva a sok ácsorgásba, mielőbb bazarterhet megpihenni. Ámde mégis jobb ilyenkor kérdezősködni, mint hónapok múlva utána járni, hogy kitől is veszett el az előtalált vásári áru? A szokásszerű vásári tolvajokkal szemben könnyebb a csendőr helyzete, mert gyanu esetén megmotozhatja, ha pedig ismeri őket, akkor könnyű a szemmel kísérésük.

Tudnunk kell azt, hogy a vásári tolvajok állandó alakjai a cigányok; ezek közül a nők a földre csusztatott árut méztelen lábukkal fogják meg s dugják be a szoknyájuk belsőjében levő bő zsebükbe; a férfi cigányok pedig valóságos specialisták a lótolvajlásban.

Könnyű a vásáron felügyelő járőr helyzete, ha személyismerete oly bő, hogy végigtekintve a sokadalmon, azonnal meglátja a közbiztonság ellenségeit.

Hogy tehát vásáron is sikerrel működhessünk, igyekezzünk minél nagyobb személyismeretet szerezni s az őrsparancsnok vásárugyeletre főképp oly csendőröket vezényeljen, kik már régóta szolgálnak az őrsön. Nem tartom lealacsonyítónak, ha a vásárugyeletre maga az őrsparancsnok is elmegy, ő, ha különösen már évek óta szolgál az őrsön, legjobban ismeri a vidék lakosságát s mert akkor amugy is ott van a vidék javarésze jelentékeny vagyonával, ő hivatott első sorban, hogy azok biztonságának megóvása iránt a helyszínen személyesen intézkedjék. A fegyelem szempontjából is előnyös, ha a többféle őrsről összpontosított legénységnek van egy idősebb altiszt parancsnoka, ki őket kötelességeik lelkiismeretes teljesítésére rászorítja.

ÉRDEKES- NYOMOZÁSOK.

A szűkített cseléd.

Ira: Mihály Elek ez. őrszester.

Folyó évi augusztus hó 2-án a pusztakaláni őrs egy járőre Alsótelek községben arról értesült, hogy az ottani főerdőőr 20 éves leánycselédje, július 24-én az erdőből, a hol marhákat legeltetett, nem jött haza s azóta se került elő.

A járőr a nyomozást illetve a puhatólást megejtette ez ügyben s a szomszédoktól szerzett azon értesülés folytán, hogy az eltűnt leány előttük több ízben panaszkodott, hogy gazdája rosszul bánik vele s emiatt megfog szökni. — sőt egy Vaszi Tudoszic nevű román legény egyenesen azt állította, hogy a kérdéses napon az erdőben a leány előtte kijelentette, hogy többé haza nem megy, hanem megszökik — azon eredményre jutott, hogy a leány csakugyan szökési szándékkal ismeretlen helyre távozott. Pár nap múlva pedig mikor ez ügyben a pótnyomozást megejtettem, már több olyan egyenre akadtam, kik az eltűnt leányt — állítólag idegen községekben — látták szolgálatot keresni.

Ennek dacára az erdőt, a bonnan leány eltűnt, a közsegi előjáróság és a leány hozzátartozóival együtt — a mennyire egy 1200 holdas fiatal erdőt lehetett — mégis átkutattam, azonban semmi gyanus jelenségre nem akadtunk. És puhatóltunk utána azokban a községekben is, a hol nevezettét állítólag szolgálatot keresni látták, de itt se értünk el eredményt. A fentebbi adatok alapján tehát, mint eltűntet, jelentettem be a leányt a szolgabiroi hivatalhoz, a szolgabiroóság pedig a Rendőri Közlönyben közzétette. Mi magunk ezenfelül folytatólag minden szolgálat alkalmával érdeklődtünk az eset iránt s különösen az erdőt járó pásztoroktól és erdőőröktől kérdezősködtünk, de senki se akadt, a ki csak legkisebb felvilágosítást is adhatott volna az ügyre nézve, sem gyanus körülmények nem merültek fel, így az ügy irattárba került.

Úgy 6-7 het múlva azonban, mikor a körözésnek semmi eredménye sem lett, gyanus kezdté lenni a dolog, annál is inkább, mert nem lehetett feltételezni a tapasztalatlan s a környéken is járatlan leányról, hogy messzire menjen, vagy valahol álnév alatt tartózkodjék. Arról pedig meg voltunk győződve, hogy a környéken nem tartózkodik.

Már maga ez az eredménytelenség is nyugtalanított, az pedig fölötthet bántott, hogy a lakosság között olyan hírek kezdtek keringni, hogy a leányt elpusztították. Ennélfogva f. évi szeptember hó 12-én, midőn Alsótelek községben ellenőrző szolgálatot teljesítettem, a Bankó Ferencz ez. őrsvezető és Orbán Mózes csendőrből állott járőrrel újból belefogtunk a nyomozásba.

Ez alkalommal megtudtuk, hogy az eltűnt leánynyal volt kutya, a leány eltűnése után csak három nap múlva, a már fentebb említett Vaszi Tudoszic pedig csak két nap múlva kerültek haza. A kutya gazdája ezt azzal vélte megmagyarázni, hogy talán messzire ment a leánynyal, azért jött soká haza. Ez a magyarázat kissé gyanus volt, de még gyanusabb volt a legény védekezése, aki előző állításával ellentétben most már azt állította, hogy a leánynyal — bár ugyanazon erdőben volt. — eltűnése napján nem beszélt, sőt azt nem is látta. Két napi távolléte okául pedig azt hozta fel, hogy megelőző napon a mezőn gazdája lovaival szétépette a hámozat s a gazdája haragjától való féltémenem nem mert hazajönni két napig.

Ez utóbbi állítását a hozzátartozók igazolták ugyan, mégis arra való tekintettel, hogy előző bemonadását indokolatlanul megváltoztatta, gyanussá tette előttünk a legényt s bár erre nézve a figyelmeztetés után feledékenységével védekezett, mégis tovább puhatóltunk ellene s így megláttuk a leány hozzátartozóitól és másoktól is, hogy a legény szoralmos volt a leányba, de a leány, a ki a falubeli többi legényekkel szemben igen barát-

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 percz alatt a legmarkosabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kiszpesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

(Jobbról balra: Zita hercegnő, Károly Ferencz József főherceg, a király. Mária Antonia párnai hercegnő, a menyasszony anyja, mögötte Ferencz Ferdinánd trónörökös.)

Károly Ferencz József főherceg és Zita párnai hercegnő esküvője Schwarzauban.

ságosan viselkedett s azok udvarlásait szívesen fogadta, mindig visszautasította a szerelmes legény közeledését.

Az ollettmondást és ez utóbbi jelzett gyanus körülményt támpontnak véve a további nyomozáshoz, előzetes őrizet alá vettük a legényt és felszólítottam, hogy vezessen bennünket arra a helyre, a hol július 24-én a leánynyal beszélt.

A legény erre nagyon izgatott lett, hol elsápadt, hol kivörösödött, a találkozási helyre nézve pedig ismételtelen más és más helyet mutatott s izgatottsága oly fokra emelkedett, hogy az erdőben való járkálás közben, ha hirtelen meg nem akadályozzuk, egy magas sziklafalról öngyilkossági szándékából lengrott volna.

Mіндеzen körülményeket felhasználva, lelkére beszéltem a legénynek, hogy mondja meg a mit tud, mert az összes eddigi körülmények arra mutatnak, hogy tudnia kell a leány elűnéséről. Sőt éppen ő ellene van a legtöbb terhelő adat, mire hosszas töprengés, lelkitusakodás után beismerte, hogy csakugyan szerelmes volt a leányba s miután ez minden közeledését visszautasította, sőt ki is nevette, bosszút forralt ellene s mikor július 24-én vele az erdőben találkozott és sem az újabb ostromlással a megkísérelt erőszakkal nem boldogult vele, a földön ülőhelyzetben levő leányt hátulról bittal kétizben fejbe ütötte úgy, hogy az pár pillanat alatt meghalt. Ezután behuzta a sűrűségbe s otthagya.

Felszólításomra, hogy vezessen bennünket arra a helyre, megindult előttünk s midőn a jelzett helyre értünk, szóltanul odamutatott a bokor tövébe, a hol a szétszakgatott női ruha foszlányai között már csak néhány darab csont hevert. A fej és végtagok csontjai mind hiányoztak s több mint két órai idő kellett hozzá, míg a közeli területen, a hova a vadak és kutyák szét-hurcizolták, összeszedhettük. A botot pedig, a melylyel a gyilkosságot elkövette, maga a legény vette elő egy közeli bokorból és adta át nekünk.

A bizottsággal kiszállott orvosok a koponyacsont jobb halántékán csonttörést, a tarkótájékon pedig erős csontrepedést találtak, a melyek mindegyikére nézve kijelentették, hogy feltétlenül halálos ütéstől eredhetett.

Gyanúsított a vizsgálóbíró előtt is részletes beismerő vallomást tett s most az ügyészségi fogházban várja megérdemelt büntetését.

A mint látjuk, jelen esetben ha nem töröltünk volna tovább a dologgal és annyiban hagytuk volna, a mit az első nyomozással megállapítottunk, sohasse derült volna ki ez az eset. De mert folyton érdeklődtünk a leány holléte és eltűnési okának mibenállása iránt, egy súlyos büntény kiderítése koronázta fűradozásunkat.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A kártyajátékról.

Az első kártyajátékot I. Eduard angol király hozta magával keletről 1272-ben, keresztos-badjárata alkalmával s naplójában „bögy király” czímű játék gyanánt emlékezik meg felőle. Valószínű, hogy az arabok találták ki ezt a játékot is s onnan került a bizancziakhoz. A játék különösen a spanyoloknál terjedt el s az általa megállapított elnevezések: Primeros (most terz major), Spadilla, Momilla, Matador, Basia stb. egész Európában meghonosodtak. 1388-ban I. Károly kasztíliai király már rendeletileg tiltotta el a kártyázást.

Régebben azt hitték, hogy a kártyázást Gringonneur Jakab találta fel 1393-ban Párisban, az elmobetege lett

VI. Károly szórakoztatására. Annyi tény, hogy ő is ismerte s a király kiadási jegyzékében előfordul három csomag aranyozott, különböző színű, czimerekkel s jel-igékkel díszített kártya. Gringonneurnak tulajdonított kártyákból 17 darabot még most is őriznek a párisi nemzeti könyvtárban; a kártyák $6\frac{1}{8}$ hüvelyk hosszúak, $3\frac{1}{8}$ hüvelyk szélesek, de a rajtok levő rajzok már hasonlítanak a most szokásban levőkhöz. Mindenik rajz egy-egy kis kép, mely nagyon tanulságos ama kor öltözékei tekintetében is.

Láthatók rajtok a pápa, császár, remete, s a nap, hold, erő, mértékletesség, igazságosság, a halál stb. allegoriái nagy naivitással vannak rajzolva. Így például az erőt egy hatalmas nő képezi, ki egy vastag botot úgy tör ketté, mint valami nádat; a „mértékletesség” bort tölt egyik palackból a másikba, de maga nem kóstolja meg; a „halál” kísérteties paripán lovagol s mindent lekaszáll, öreget, ifjat, nagyot, kicsinyt, gazdagot és szegényt. A nap dolgozó parasztnőre süt, ki a forró sugarak miatt feltűnően izzad.

VII. Károly idejében († 1461) találták fel a piquetet s azóta vannak a most is használatban levő alakú és nagyságú kártyák. Az alakoknak és jeleknek is akkor adtak szimbolikus jelentést. A trèfle (luczerna, lóhere, ma treff név alatt) arra emlékeztette a játszót, hogy a hadvezér soha se vigye csapatait oly vidékre, a hol a lovak számára nincs takarmány. A Pique és a Carreau fegyverek jelvényei, egyik a dárdáé, a másik a mellvérté. Carreaunak hívták ugyanis az oly nyilakat, melyeket lövésnél a mellvértbeztettek. Coeur jelentette a herczosok bátorságát. Az ász (a magyar kártyában: disznó) volt az első kártya, mely a királynál is többet ért, mert pénzt jelentett, tehát azt az eszközt, mely nélkül királyok sem képesek háborút viselni. A királyok legrégebbi alakjai voltak: Dávid, Nagy Sándor, Caesar és Nagy Károly. Az után jöttek Argine (Trèfle-dame), Anjou Mária arczképével, Rachel Sorel Ágnes arczképével, ki tudvalevőleg VII. Károly kedvese volt, Pallas (Pique-dame) D'Arc Johanna képével s végül Judith (Carreau-dame) Jámbor Lajos neje arczképével.

A Valet (szolga, most közönségesen: paraszt) Franciaország nemességét ábrázolta. Az elnevezés nem volt lealacsonyító, mivel a loaggá ütés előtt mindenki Valet volt. Ezek képein az akkori herczosok jelmezei voltak láthatók.

Fővonásaikban a kártyák tovább is ugyanazok maradtak. A németeknél is a katonaság volt főhatással a kártyaalakokra. A herczogok ruháin, csizmáin s nyakán lógó csengettyük a kártyán a nemesség jelvényei lettek. A szíva német kártyán a főpapságot ábrázolta, a zöld megfelelt a tápláló polgári rendnek, a makk a földművelést jelképezte. A „trompf” elnevezés a diadaltól (trionphe) ered. A makk-felsőt „Wenzel-nek, a zöld felsőt Sebastiannak vagy rövid „Bast-nak” neveztek. A disznó az országot ábrázolta, a felsők a választó fejedelmeket, az alsók a rendeket, a többi lapok a népet.

A kártyázás eltűnésére nézve már a XIV-ik századból számos rendelet maradt fenn. Jellemző II. Albert császár rendelete, melyben többek közt így szól: „Senki-nek sem szabad nejét, fiát vagy testének egy részét játszani.”

Kezdetben minden kártya kézimunka volt, szabad rajz és színezés s ez igen természetesen drágává tette a kártyát. Bécsben 1443-ban a kártyafestőknek külön czébe alakult. Mint drága eszköz, nemcsak ajándék volt, de kelengyerész is. 1474-ben Mantuai Borbála, Würtemberg gróf neje, menyasszonyi ajándéku kapott egy tucat

Katonai léghajó megjelenése a schwarzaubi kastély fölött az esküvő idején.

Károly Ferencz József főherceg és Zita párnai hercegnő esküvője Schwarzauban.

kártyát, melyet még most is őriznek a stutgarti régiségárban.

A tizenötödik század kezdetén feltalálták a fametszést s azóta a kártyát esztón sokszorosítva olcsóbban árulják. Abból az időből egy pár minta változatlan maradt, így a wbiatkártyákon még ma is divatos szegletes alakok, melyek az első piquetalakok utánzatai. Sokkal újabbak a tarokk-kártyák, melyek szintén Franciaország-ból terjedtek el Európán át. Az úgynevezett „Spadikártyák” jelenleg már csak Csehország egy részében s Olaszországban használatnak. Nagyon elterjedtek a svájci alakok: Tell, Gessler, Winkelried, Stauffacher s bizony sok félnüvelt országban nem Schiller tragédiájából s Rossini operájából, nem is a történelmi könyvek-ből, hanem a kártyákról lett ismertté a svájci szabadsághős, Tell Vilmos neve.

KÉPEINKHEZ.

Károly Ferencz József főherczeg és Zita pármái herczegnő esküvője Schwarzauban.

Szép őszi időben, gyönyörű ünnepek között esküdték örök hűséget egymásnak az a fiatal pár, a kiknek fényképét és esküvőjük egyes mozzanatairól felvett képeket olvasóinknak bemutatjuk.

A Habsburg dinasztianak egyik fiatal tagja, Károly Ferencz József főherczeg, királyunk unokaöccse, a magyar királyi trónnak is várományosa, ez idő szerint a brandeburgi 7. dragonyos ezred kapitánya a vőlegény, a menyasszony pedig az egykori pármái herczegek leányzója, néhai Lőbert Bourbon-pármái herczeg leánya: Zita herczegnő.

Az esküvő mult hó 21-én volt az új házaspár schwarzaui kastélyához tartozó kápolnában. Az esküvői szertartást Bisletti pápai legátus végezte. Királyunkon s Ferencz Ferdinánd trónörökösön kívül részt vettek még ez ünnepélyen a királyi család több tagja, valamint Frigyes Ágot azaz király gyermekeivel: Miksa, János és György herczegek és Matild herczegnővel, a külföldi uralkodóházak részéről többen és más magas méltóságok.

Az esküvőt a kastélyban üdvözlő ceremónia és dejeuner (villás reggeli) követte s ezalatt a tanuló ifjúság is felvonult és a lakossággal egyetemben lelkes hochkiáltásokkal ünnepelte a fiatal párt.

A házasság, mint köztudomású, szerelmi házasság volt s egy bírodalom népe óhajtja, hogy ez a szerelmi házasság, zavartalan és tartós boldogsággal teljes legyen!

HIREK.

November 1. A november 1-ei általános kinevezés alkalmából, a m. kir. csendőrség állományában, a mint az lapunk mai számának hivatalos részében is olvasható, két alezredes, három őrnagy, egy hadnagy, két zászlós és két II. osztályú főszámtanácos jutott magasabb rendfokozatba. Ezenkívül előléptek, illetve kinevezettek még a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének igazságügyi előadója, dr. Zandegiacomo Marzel Kálmán m. kir. honvéd őrnagy-hadbíró: alezredes-hadbíróvá és a m. kir. csendőr pótlókerethez beosztott Schwarzkopf Ferencz m. kir. honvéd állatorvos: főállatorvorrá.

Huszkoronás bankjegyhamisítványok. A 11301/eln. 910. számú honvédelmi miniszteri körrendelet szerint a legutóbbi napokban Bécsben, Prágában és Triestben az Osztrák-Magyar Bank 1907. évi huszkoronás bankjegyeinek újabb hamisítványai került forgalomba. Ezen bankjegyhamisítványok ismertető jelei a következők: Futólagos megtekintésnél a hamisítvány egy valódi eltérő-dőtt huszkoronás benyomását kelti. Tűzetesebb vizsgálatnál azonban kitűnik, hogy színe a valódi bankjegytől eltér és hogy a valódi bankjegy fénytelen színével ellentétben zsiros fénye van. A hamisítvány papírányaga vastagabb és puhább, mint a valódi bankjegyé. A hamisítvány eszményi feje nem oly élénk kifejezésű, mint a valódi bankjegyé. tekintete inkább tompának és merevnek mondható. Az eszményi fej orra a hamisítványnál szélesebb és az orrezipák rajzában hiányzanak azok a finom vonalak, melyek a valódi bankjegy megfelelő helyén előfordulnak. A magyar ezimer rajzának vonalai a hamisítványnál finomabbak, úgy hogy a hamisított ezimer világosabb összbenyomású, mint a valódi. A kék jegykép színe a hamisítványnál semleges fénytelen, a valódi jegynél élénk vörösbe játszó kék. A hamisítvány német oldalán a keret bal és balfelső része, valamint a német oldal reif-fejének felső része s rgászöld festékekkel, a valódi bankjegynél kékeszöld festékkel van nyomatva. A magyar oldal jobb széle, valamint a német oldal keretének jobboldali része a hamisítványnál barnászínű, ellentétben a valódi bankjegy élénk viola színével. A többnyelvű értékjelölés utolsó szavában (Corone) az „N” betű középvonala a hamisítványon majdnem egyenes, a valódi jegyen ellenben hullámos. A hamisítvány sorozat- és számmegjelölésének számjegyei és betűi ellentétben a valódi bankjegyével zuzottaknak látszanak. A „Serie” szóban az I és E betűk közötti távolság a hamisítványnál kisebb, mint a valódi bankjegyén.

Megtámadott csendőrök. Danes László és Szőke Ferencz a nagyváradi továbbképző és altiszt iskolában vezényelt csendőr ez. őrsvezetőket. Nagyváradon október 22-én este, több polgári egyén megtámadta és Szőke ez. őrsvezetőt súlyosabban meg is sebesítette. A megtámadott őrsvezetők támadóik ellen kardot használtak s azok közül Kor Gyulát könnyen, Pataki Jánost pedig súlyosan megsebesítették.

Magyar diadal. A turini világtkiálltáson a Borolinyár termékeit a háziszor kiválóságának elismeréséül a Grand Prix-vel tüntették ki.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kinematograf a kriminalisztika szolgálatában. A Franciaországban nemrég lezajlott zavargások alkalmával Ay-ben (Marne-i departement) érte el a lázadás tetőfokát, a hol a vinczellérlázadásról és fosztogatásokról kinematografiai felvételeket csináltak, a mely felvételek alapján a fosztogatás és rombolás részletei kétségtelen pontossággal és világossággal állapíthatók meg. Az illetékes bíróság és ügyészség most Reimsban a felvételeket a szemtanúk jelenlétében előadatta s ennek alapján a vezetők és fosztogatók kilétét pontosan megállapítva, azokat elfogatta. Azonfelül azokra a vizsgálati fogságban levő egyénekre, a kik eddig a felkélésben és fosztogatásban való részvételüket tagadták s a kinema-

BUTOR

képzésért v. részletfizetésre legutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. : : Telefon 88-59.

BUTOR

tografiai felvételeken felismertettek, bűnösségüket rábizonyították. Nem kell külön hangsúlyoznunk az ilyen kinematografiai felvételek nagy jelentőségét s olyan alkalmaknál, a hol büntetendő események bekövetkezése számítani lehet, mint pl. sztrájkoknál, zavargásoknál, nyilvános tüntetéseknél, lázadásnál stb. nagy haszonnal lehetne a kinematografot alkalmazni.

Fa papirosból. A fából való vaskarikát még nem találták föl, de nem messze lehet az idő, a mikor ezt is átadhatják a közhasználatnak. Hiszen eddig ennél csöppet sem látszott nagyobb lehetetlenségnek az, hogy egykor papirosból fát lehet gyári uton előállítani, a mi már el is következett. Egy ohioi kémikus, Barber L. Oliver találta föl a módját. Elhasználtságából, makulaturapapirosból egy készülék és bizonyos vegyi eljárás segítségével olyan deszkát tud gyártani, melyben meg van a fadeszka minden tulajdonsága, sőt még olyan haszna is van, a minő a fadeszkanak nincs, tartós, tűz- és vízállóvátehető, festhető és fényesre csiszolható. Az Egyesült Államokban egyre nagyobb mértékű könyv- és újságfogyasztás kipusztítással fenyegeti az amerikai erdőket. A papirost tudvalevőleg nagyobbára fapépből állítják elő. E mellett a nagyarányú építkezés folytán a deszkakereslet is mind nagyobbá válik. A deszka ára az utolsó évtizedben igen nagyra szökött. És ha tovább folyik az erdők pusztítása, nemsokára fadeszka egyáltalán nem kapható. Ezért igen nagyjelentőségű az a találmány, a mely a fából készített papirost ismét mesterséges fává tudja átalakítani. Barber egy nyolczad hüvelyk vastagságú deszkát is előtud állítani papirosból és pedig jóval olcsóbban, mint a mennyi a fadeszka mostani ára.

A newyorki tolvajok aranykora. A newyorki rendőrség most közzétett jelentése szerint az utolsó három hónapban a tolvajok és betörők 1.200.000 koronát zsákmányoltak. Az 1911. év nyara rekordidőként fog szerepelni a newyorki rendőrség bűnkrónikájában, mert még nem volt rá eset, hogy a három nyári hónapban ennyi pénzt és értéktárgyat raboltak volna. Junius elsejétől augusztus hó 26-ig 4213 betörés és lopás történt. E mellett igen jól megy a sora Newyork tolvajainak és betörőinek, mert a fűczőknak csak igen kis része került hurokra. A 4213 eset közül mindössze 32 esetben került vissza a zsákmány. Junius, julius, augusztus hónapokban 788 órát loptak Newyorkban, ez idő alatt az ellopott értéktárgyak, függők, láncok, gyűrűk, briliánsok értéke 200.000 koronára emelkedett. A jelzett idő alatt 289 kabátlopás történt és 433 különféle lopás.

Szerkesztői üzenetek.

K. J. JÖRM. Czikke nem közölhető. A titkos rendőr — éppen azért, mert «titkos» — nagyvárosokban tagadhatatlanul előnyösen működik és csak olyan bizonyított bűnügyet derít ki, a mely az ő közreműködése nélkül örökre homályban maradna. Hogy vajjon ugyanilyen eredménnyel tudna-e működni a községeken, a hol «titkos» nyílván minden ember ismeri? Kétkedünk benne.

Azt mondja, hogy szabálysaink megfélemlítették a nyomozó járőröket = azok a gyávaságig óvatosak. Ugyan-ugyan! Ön valószínűleg akként értelmezi az óvatosságot, hogy emberünk tartózkodnak a markos kézzel való veréyes, nyomozástól; ha ezt értette alatta, akkor már az Ön által hangoztatott humanizmus is óvatosságra inti járőreinket!

Igaz, hogy az ismeretlen tetőssel szemben rendszerint az úrjárat leportyázásával kapcsolatosan nyomoztatnak, de csak ott, a hol az úrparancsnok nem áll hivatása magaslátán. — Eredménytelenség esetén elhallgattatja Ön a nyomozás tárgyaltását? Alig hiszünk.

Ha előfordulna — a mit nem akarunk elhinni — az, hogy kiderítetlen esemény kiderítenek jelentetik be, az lehet egy nagyon elvétve előforduló és a legszigorúbban megtorlandó kivétel, de talán még sem lehet az ilyen, mint általánosan gyakorlatban lévő szokást indokul felhozni. Elég baj természetesen az is, hogy az ily jelentés «üzüztatata» nem egyezik a «fogalmazvány»-nyal. Ön ért minket?

A mely előjáró csak a kiderítetlen bűnesetek számát mérlegeli s «abból ítéli meg az úrs működését» nem veszi tekintetbe a nép hajlamát, szokásait, foglalkozását stb.-it, az szerintünk többet árt, mint használ; de hiszen ilyen nincs is. Igaza van, hogy az ilyen — ismételjük csak elvétve előfordulható — eseménysre sem általánosítható — kéros jelenségek ellen védekezünk kell; de itt talán éppen a járásparancsnokok tehetnének legtöbbet. Hogy a járásparancsnok megbecsülhetetlen szolgálatot végezne, mint titkos csendőr, abban erősen támaszkodunk.

Eltekintve attól, hogy mint többnyire korosabb ember, nem bír azzal a rugékonysággal és fiatalos vállalkozási kedvvel, a mi a titkos rendőrnél főkéllék, ezen hivatása teljesen elvonná őt tulajdonképeni hivatásától. Sőt egyenesen tagadjuk, hogy a mai járásparancsnokok képesek lennének arra a hihetetlenül gyors tevékenységre, a melyet Ön hangoztat. De miért is menjen a dunántúli járásparancsnok például Erdélybe? Hiszen ott — kellő helyi és személyi ismeretek hiányában — semmi eredményre nem jut, sőt sok esetben csak hátráltatja az eljárást. A daktíloskopiára vonatkozó fejtegetése észszerű és helyes; de hogyan lennének az újjlenyomatok például a járásoknál kezelendők? Ön szerint az úrskörlet úrjáratit beosztás szerint csak annyiban lenne portyázandó, a mennyiben hatósági felhívások teljesítése

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

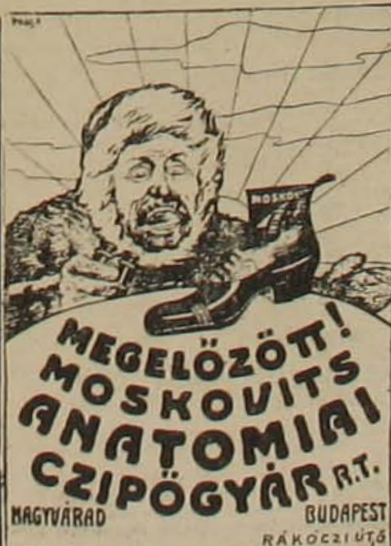
M. kir. csendőrség, bosniai csendőrség, cs. és kir. közűshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

és a nyomozó szolgálat az őrsgényességét igénybe nem veszi. Hiszen így van ez most is. Ha az eljárás az Ön által proponált módon történik, gyakran előfordulna, hogy oly esetben, midőn a tettes ismeretlen és a járásparancsnoknak jelentés tételét, mielőtt ez a helyszínére kiszáll, a járőr a tettest kiderítette s így a járásparancsnok kiszállása felesleges időpazarlás volt; más esetekben viszont az őrparancsnok addig, amíg a járásparancsnok megérkezik, csak immel-ámmal nyomozna, úgy gondolkodván, hogy: bűnügy lévén, ennek kinyomozására nem ő, hanem a járásörmeister köteles; az így előálló késedelem természetesen a szolgálat hátrányára lenne. Egyebekben: várjuk a folytatást.
Leonidas. Cikke nem közölhető.

FEJTÖRÖK.

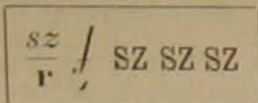
Képtalány.

Szótalány.

Ehhez tartad mindig magad,
A rendhez így szokod,
Vedd el első betűjét —
Délvidéken honol.

Betűtalány.

Megfejtési határidő: 1911 november 20-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy díjazás Erzsébet királyné Szanatorium-sorsjegy lesz kiosorolva.

Lapunk folyó évi 36. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: «Ha valaki nem mer olyanok mulatkozni mint a milyen a valóságban — jele, hogy megveti önmagát». — Szótalány: «Csendőrségi Lapok»
Betűtalány: «Páros csillag az égjelén».

Helyesen megfejtették: Oláh Ferenc ez. őrmester Gombos, Bürger Mátyas ez. őrmester Csegléd, Istók Mihály jörmester Királyhelmez, Antalfi József jörmester Győr.

A kiosorolt Erzsébet királyné szanatorium-sorsjeggyel Oláh Ferenc ez. őrmesternak Gombosra elküldöttük.

Járásparancsnokság felállítása.

A m. kir. II. számú csendőrkerület orsovai szárnyának területén fekvő Berzászkán, 1911 október 16-án, járásparancsnokság állítottott fel.

Őrsfelállítás.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület kaposvári szárnyának területén fekvő Taranyban, 1911 október 17-én, egy öt főből álló őrsg állítottott fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1911. évi október hó 29-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával 1911 november hó 1-ével legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott:

ezredesekké:

verehelyi Marsó Györgyöt, a III. számú csendőrkerület parancsnokát (rang: 1911 december 15.) és

Várady Edét, a VII. számú csendőrkerület és a nagyvárad csendőrtovábbképző és altiszti iskola parancsnokát (rang: 1912 január 3.);

alezredesekké:

1911 november 1-ei ranggal:

a következő őrnagyokat:

Rómay Bélát, (1. rangszám) a VI.,

Bencze Bálintot, (2. rangszám) a II. és

Boronkay Akost, (3. rangszám) az V. számú csendőrkerület állományában, csendőrkerületi parancsnok-helyettesekké való kinevezés mellett;

főhadnagygyá:

1911 november 1-ei ranggal:

Szánthó István hadnagyot, (1. rangszám) a III. számú csendőrkerület állományában;

hadnagyokká:

1911 november 1-ei ranggal:

a következő zászlósokat:

Seidler Endrét, (1. rangszám) a VII. és

somlyói és óvári Szilágyi Elemért, (2. rangszám) a IV. számú csendőrkerület állományában;

I. osztályu főszámtanácsosokká:

1911 november 1-ei ranggal:

a következő II. osztályu főszámtanácsosokat:
nemesszeghi Nemesszeghy Lászlót, (1. rangszám) a
csendőrségi felszerelési anyagraktár főnökét és
Stolzenberg Jánost, (2. rangszám) a belügyminiszterium
állományában.

Kinevezettek:

1911 november 1-ével:

járásőrmesterekké:

Szurgyi Ferencz őrmester, (1. rangszám) a III.,
Lőrincz István " (2. ") az I.,
Bajka Sándor " (3. ") a VII.,
Zillich Pál " (4. ") a III.,
Nagy Ferencz " (5. ") a VI. és
Illyés István " (6. ") a II. számú
csendőrkerület állományában.

Nyugállományba helyezettettek:

1911 november 1-ével:

Scheip Károly, m. kir. II. számú csendőrkerületbeli
járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint
"rokkant, mindennemű népfőkelési szolgálatra is alkal-
matlan".

Választott lakhely: Magyarláros.

Bokor Miklós, m. kir. VIII. számú csendőrkerületbeli
járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint
"rokkant, mindennemű népfőkelési szolgálatra is al-
kalmatlan".

Választott lakhely: Tenke.

Bóné András, m. kir. I. számú csendőrkerületbeli
járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint
"rokkant, mindennemű népfőkelési szolgálatra is alkal-
matlan".

Választott lakhely: Magyarláros.

Cseke János, m. kir. III. számú csendőrkerületbeli
törzsőrmester, a megejtett felülvizsgálat eredménye alap-
ján, mint "rokkant, népfőkelési fegyveres szolgálatra is
alkalmatlan".

Választott lakhely: Budapest.

Előléptettek:

1911 október 1-ével:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Antal Ilyés, Ilyés Lázár, Szoó István, Nagy Dénes és
Ember Zoltán cz. őrsvezetők, *őrsvezetőkké*.

Katonai szolgálati jel:

A I. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel el-
látott:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Porubcsán Gábor őrmester, 1911 október 1-én, Sebény
Ferencz törzsőrmester, 1911 október 6-án;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Gürtner György törzsőrmester, 1911 október 1-én,
Paál András cz. őrmester, 1911 október 6-án.

A II. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel el-
látott:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Besenyei Gáspár cz. őrmester, 1911 szeptember 5-én,
Incze Sándor, Hegedüs István, Balogh Vilmos cz. ör-
mesterek, Elekes József, Hegyi János cz. őrsvezetők és
Fabián József csendőr cz. őrsvezető, 1911 október 5-én,
Tóth Mihály, Fosztó Gyula, Hegedüs Imre, Báthori
János cz. őrmesterek és Csomós Mátyás csendőr cz.
őrsvezető, 1911 október 6-án;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Kálmán Zsigmond, Najcsa Imre, Geleta Lajos, Fejes
Gyula cz. őrmesterek, Hrotkó Lukács csendőr cz. ör-
mester, Lang András, Sándor Ferencz, Strete Demeter
cz. őrsvezetők, Körösligeti Adám, Koróján Sándor, Pa-
locai Gyula és Szilágyi Sámuel csendőr cz. őrsvezetők,
1911 október 5-én, Nagy Károly, Záhorszky István,
Mészáros Gyula I., Németh Miklós cz. őrmesterek, Ju-
hász Árpád cz. őrsvezető és Máté Ferencz csendőr cz.
őrsvezető, 1911 október 6-án, Springenszeisz György cz.
őrmester és Tapocsányi József csendőr cz. őrsvezető,
1911 október 11-én;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Kóka András, Lajos Károly őrmesterek, Albert Ferencz,
Bajkuj István, Szabó József V., Tamás Gyula cz. ör-
mesterek, Bálint Mihály, Ernszt Ferencz, Tóth Bálint,
Birtalan István cz. őrsvezetők, Silló Balázs és Horváth
Péter csendőr cz. őrsvezetők, 1911 október 5-én, Nagy
József II. csendőr cz. őrsvezető, 1911 október 6-án,
Imreh Ferencz cz. őrmester, 1911 október 7-én, Kovács
János cz. őrsvezető, 1911 október 10-én és Biró Már-
ton csendőr cz. őrsvezető, 1911 október 17-én;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Mátyás Albert cz. őrsvezető, 1911 október 5-én és
Bezsela Mihály cz. őrsvezető, 1911 október 10-én.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Tirin Abel, Ágocs J. Marton és Fésüs János csend-
őrök.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Szlivka Károly csendőr cz. őrsvezető és Molnár Mát-
tyás csendőr 1—4 drb., Major Gyula I. cz. őrsvezető
2 drb., Kalló Péter cz. őrmester és Jánosi Gál csendőr
1—1 drb.; továbbá

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Szabó Jeremiás cz. őrmester, Németh József I. és Horváth János II. csendőr cz. őrsvezetők 1—1 darab 10—10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettek.

Névváltoztatás:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Matica Demeter csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1911. évi 143,967/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknevét «Makai»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Jucze Sándor cz. őrmester, Zrinyi Annával, 1911 október 1-én, Marosgezsén.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Hegedűs János cz. őrsvezető, Csarmaz Erzsébettel, 1911 szeptember 19-én, Hódmezővásárhelyen.

Megyeri Antal cz. őrsvezető, Nagy F. Erzsébettel, 1911 október 4-én, Kunmadarason.

Jeszencsák János csendőr cz. őrsvezető, Perki Terézia Katalinnal, 1911 október 12-én, Baján.

Dezső Ferencz csendőr cz. őrsvezető, Illés Terézia Szabinnal, 1911 szeptember 26-án, Magyarakanizsán.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Burus Sándor csendőr cz. őrsvezető, Kovácsik Annával, 1911 október 7-én, Deménden.

Kocsis János cz. őrmester, Szelle Etelkával, 1911 október 10-én, Szekszárdon.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Horváth Péter csendőr cz. őrsvezető, Dávid Máriaival, 1911 október 1-én, Hidvégen.

Buna János cz. őrmester, Bálint Annával, szeptember 30-án, Zágomban.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás a dunaszerdahelyi királyi járásbírósnágnál. Fizetése pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a pozsonyi kir. törvényszék elnökéhez 1911 nov. 22-ig.

Egy irtóki állás a szászrégeni királyi törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 480 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Német és román nyelv ismerete kívánatos. Telekkönyvi vizsga. Hat ravi bírósági próbaszolgálat igazolása. Négy középiskolai osztály. Kérvények a marosvásárhelyi királyi törvényszék elnökéhez 1911. évi nov. hó 22-ig.

Egy-egy folyamfelvigyázói állás Aradon és Soborsinban. Fizetés 800 korona és szabályszerű személyi pótlék. Lakpénz Aradon 320 korona, Soborsinban 160 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évi próbaszolgálat. Gyakorlati vizsga letétele. Kérvények az aradi m. kir. folyammérnöki hivatalhoz 1911. évi december 1-ig.

ÓRÁK, ÉKSZÉREK

ezüstneműek, china-ezüst dísz tárgyak

kizárólag legfinomabb minőségben gyárti áron be-zerezhetők.

Legújabb angol rendszerű

részletfizetési módokat is.

REICH MÓR és FIA
ékszerkészítők és óráások
SZEGED 19.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

3-szori bekenésre meg- szabadul kelle- metlen láb-, kéz- és hónaljizzadásától a Riesz-féle kenőcs használata által. 1-20 fillér beküldése ellenében bérmentve, utánvéttel 1-75 fillérért szállítja Riesz A. gyógyszerész Szent János gyógyszer- tára, Budapest, Széna-tér 1. (Azelőtt Kiskunhalas.) Értéktelen utánzatoktól óva- kodjék. — Postai szétküldés naponként. — Gyógyszerkülönlegességek nagy raktára.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Kiadásunkban megjelent és kapható: Kivonat a II. Szolgálati Utasítás A) Általános részéből.

Ára 50 fill. — Ezen kivonat pótolja a már elfogyott Szolgálati Utasítást, az új Utasítás érvénybe léptéig.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A rendőrkutya.

Lapunk 31., 34. és 43. számában megjelent cikkek készítették engem is a felszólalásra. Előre kijelentem, hogy e téren nem vagyok szakember; soha életemben nem foglalkoztam kutyával, sőt határozott ellenszenvet érzek iránta, a mióta — még kis gyermek koromban — az inamba harapott egy — úgy látszik — rosszindulatú komondor.

Alábbiak elmondásában azonban semmiféle szerepe nem lesz ennek ellenszenvnek, hanem a kérdéssel egész tárgyilagosan kívánok foglalkozni — már a mennyire az egy laikustól kitelik — s előre is kérem a szakembereket, olvassák el türelemmel cikkemet és ha nézeteltérések merülnek fel közöttünk, ne feledkezzenek meg arról, hogy ezeket egy jóakarató «laikus» írja.

Mindenekelőtt kellemes kötelességet vélek teljesíteni akkor, a mikor Havranek hadnagy urat, dicséretes tevékenységeért s uttörő, szorgalmas munkájáért őszinte szívből, a legmelegebben üdvözlöm azon óhaj kíséretében, hogy munkadatlan igyekezetét mielőbb a teljes siker koronázza.

Elofvastam mind a négy cikket, gondolkodtam a pro és contra felett és arra az eredményre jutottam, hogy t. irótársaim kissé túl löttek a célon, a mikor már most állítják el a kutyaidomítás alapelveit, a mikor még nincs is meg az a kutya, a melyet a rendőri és bűnügyi nyomozás céljaira szakszerűen ki kellene képezni.

Szerintem e nagy horderejű kérdés megvitatásánál be kellene tartani a sorrendet. Először legyen meg a kutya, csak azután lehet szó annak a kiképzéséről.

Örömmel olvasom, hogy Havranek hadnagy ur és a putnoki őrs már rendelkeznek ilyen kutyával.

Havranek hadnagy ur tömörülésre szólítja fel az eszme előharcosait; egy érdekesoportozatot kíván alakítani, a mely teljes odaadással karolja fel az ügyet és a kész eredménnyel óhajtja bebizonyítani azt, hogy a kérdéssel foglalkozni báris dolog. Ugyanezt a nézetet osztja többé-kevésbé a másik két t. cikkíró is, csak hogy a keresztülvétel dolgában más-más álláspontot foglalnak el.

Míg Havranek hadnagy ur a szükséges tőkét zártkörű, jótékonyezélu tánczmulatságok révén óhajtaná

biztosítani, addig «Protektor Securitatis» egy kisebb, de szintén társadalmi uton létrejövő tenyészállomás felállítását tartja célravezetőnek; «Betörő» pedig a kutyaidomítást a nagyváradi iskola tanáira és az ott alkalmazott segédoktatókra óhajtja bízni, miut a csendőrség olyan tagjaira, a kik nem utaznak s a kiknek «már hivatalból türelmüknek kell lenni».

Bocsánatot kérek, a mikor azt a kijelentést merem kockáztatni, hogy a t. cikkíró urak ezen eszme létesítésének helyes kivitelét illetőleg tévedni méltóztattak.

Mert vagy életrevaló az eszme, vagy nem! Ha életrevaló, meg kell valósítani mielőbb, ha nem az, fel kell hagyni vele!

Ha tény az, hogy a nyomozások elősegítésére betanított kutya oly esetekben, a mikor a nyomozó járőr tanácstalanul áll egy komplikált bűneset rejtélye előtt, szimatjánál fogva képes a járőrt mibamarabb a helyes nyomra vezetni, akkor nincs vesztegetni való időnk; alkalmat kell adni az ahhoz értőnek, hogy tudását a szolgálatnak szentelhesse, a legmesszebb menő anyagi támogatás révén lehetővé kell tenni azt, hogy a magyar csendőrség e téren se maradjon mögötte a német, orosz, belga vagy svájci csendőrségnek és rendőrségnek.

A legegyszerűbb megoldás nézetem szerint az, ha Havranek hadnagy ur tapasztalatait egy memorandumban összefoglalva, kéri intező körünk támogatását s ha a m. kir. belügyminiszter ur a rendőrkutya célszerűségéről konkrét adatok alapján meggyőződést szerez; akkor nincs szükségünk sem a zártkörű tánczmulatságok utján összegyűjtött fillérekre, sem a saját garasainkon létesítendő kisebb tenyészállomásokra; mert Magyarország — hála Istennek — még nincs rászorulva arra, hogy a közbiztonsági szolgálat intenzívebb teljesítését nagyban megkönnyítő bármely újítás finanszírozását közbiztonsági közegeire bizza.

Nézetem szerint ez a legegyszerűbb és a legrövidebb út, a mely abban az esetben, ha az eszme tényleg célszerű és üdvös, a leggyorsabb és legkedvezőbb megvalósításhoz vezet.

Nem tudom, vajjon ebben a tekintetben Havranek hadnagy ur egyetért-e velem, de én állításon helyes voltáról meg vagyok győződve. Vezető körünk csak annyit tudnak, hogy az eszme kezd terjedni, de konkrét javaslat nélkül természetesen nem tehetnek semmit.

Első magyar vill. erőborend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Oroskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyzék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fúvó hangszerek gyára.** 6

STOWASSER JÁNOS osás ári és királyi udvari szállító a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. házi hangszerkészítője, az Oroskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Megpendíteni lehet lent is egy eszmét, azt azonban üdvösen és a szolgálat érdekeinek teljesen megfelelően kivinni csak fent lehet.

Mert tegyük fel, hogy akár a hadnagy ur, akár más valaki kiképez egy kutyát és az elméletet át akarja vinni a gyakorlatba. Kérdem, felsőbb engedély előzetes kikérése nélkül szabad-e a csendőrnek a nyomozásnál kutyát alkalmazni? Ugyebár nem! Ha tehát vezető köreink csak akkor szereznek hivatalosan tudomást a rendőr-kutyáról, a mikor azt már alkalmazni kellene, nem joggal fogják-e kérdezhetni, hogy miért nem tétetett megelőzőleg jelentés? Ugyebár, igen!

Ez az egy érv — azt hiszem — elegendő állításom helyes voltának igazolására, bár annak támogatására még többet is fel tudnék sorolni, a mit csak azért mellőzök, hogy lapunk amugy is szűk körét teljesen le ne foglaljam.

Az eszme megvalósítását tehát én kizárólag leirtak szerint képzelem el; minthogy azonban ez még a jövő zenéje, nem bízom, hogy propozíciómmal bármely tervnek eléje vágnék.

Tudomásom szerint Havranek hadnagy ur volt egyike a legelsőeknek, a kik az eszmével behatóbban foglalkoztak s így csak természetes, ha azt állítom, hogy a kutyaidomítás terén ő ismeri ki magát legjobban.* Nem volna-e tehát célszerű, ha egy vagy két kutya a kincstár terhére beszerezetnének s neki idomítás végett átadának. Hogy azonban teljes odaadással szentelhesse minden idejét az idomításnak, kívánatos volna őt a kiképzés tartamára minden más szolgálat alól felmenteni s az e téren felmerülő összes kiadásait fedezni. Ha azután az idomítás eredménnyel járt, nyujtassék neki alkalom arra, hogy a kiképzett kutya egy-egy bonyolultabb bűnesetnél ügyességét bizonyítsa. Csak ezek után lehetne szó a rendőr-kutya általánosításáról.

Ezattal legyen megengedve, hogy röviden foglalkozhassam még egyes érvekkel, a melyeket a t. cikkíró urak nézetük megerősítésére hoztak fel.

„Protector Securitatis” szerint „a kutyának a csendőrség szolgálatában védő és nyomozó szerep jut”; * alatt pedig megjegyzi, hogy a kutya alkalmazása mellett be lehetne hozni az egy főből álló járőröket.

A kutyát, mint védőt sehogyszem tudom magamnak elképzelni. Mint védőkutya hivatva van a csendőrt portyázásai alkalmával követni, érvel a cikkíró ur! Hogyan? Hát minden egyes járőr kutyával indul szolgálatba? Ha igen, bány kutyára is volna hamarosan szükség? Közel 2000 órara mintegy 4000 kutya kellene

* A cikkíró téved, mert szamosfalvi Pannajott Sándor altábornagy ur Ó Ninsza még mint csendőrkerületi parancsnok terdai Sándor László őrnagy urral együtt igen behatóan foglalkoztak a nyomozó kutya kérdéssel s tudtunkal egy rövid utasítást is összeállítottak a kutya idomítására. (Szerk.)

ilyenformán! Ez azt hiszem, mégis egy kicsit sok volna talán?

Azután egy olyan gyenge kutya, mint a milyen a cikkben fel van sorolva egy néhány — nem mérvadó nézetem szerint — nem képes egy menekültöt feltartóztatni, mert egy botütés, egy rugás untig elég neki arra, hogy a veszélyes távlaton kívül maradjon. Ha pedig a csendőrt egy-két ellenszegülő megtámadja, azokkal a csendőr maga is elbánik, míg ha a támadók többen vannak, akkor lesz gondjuk arra is, hogy a kutyának ellássák a baját.

Megengedem, hogy tévedek, de én azt, a mit most mondtam, úgy érzem, hogy igaz.

A mi meg a kutya harapását illeti, azt hagyjuk csak egészen el; mert ha a csendőr valaki ellen jogosan használja a fegyverét, a baja szála se görbül meg, hanem ha valaki reászabaltja a kutyát és az a deliquenst megmarja, annak nem tudom milyen vége lesz! A kutya-harapást nem lehet fegyverbasználatként elbírálni!*

Ennek kényes voltát Havranek hadnagy ur legutóbbi cikkében szintén elismeri s valami biztosítási formulát említ, a melyből a marás által okozott fájdalomdíj csekély havi befizetés ellenében kiutalható volna.

A közelmúlt években sokat foglalkoztam a biztosítások minden nemével, de ilyen biztosítási ágat nem ismerek s így nagyon is aláírom a szerkesztőség * alatti kérdését. Itt csak balesetbiztosításról lehetne szó, de azt a biztosító intézetek — jelenleg — csak egyes személyekre nézve kötik meg. Nem tartható azonban kizártnak a balesetbiztosítást egy új irányban kiterjeszteni, mert a biztosító társaságok alapelve az, hogy: megfelelő ellenérték mellett minden kockázatot vállalni! Ha kellő adatok állnának rendelkezésemre, a díjtételeket is meg tudnám állapítani.

A rendőr-kutya tulajdonképeni hivatásáról szólva, megjegyezni kívánom, hogy a kutyának csak nyomozó szerep jutna; semmi más s az is csak akkor, a mikor a járőrnek arra okvetlenül szüksége van. Mi sem természetesebb, mint az, hogy a nyomozás alkalmával, főleg fedett terepen és lesállításoknál a kutya — rendkívül kifejlett szagló és éles hallóképességénél fogva — figyelő és figyelmeztető szolgálatokra is nagyon előnyösen alkalmazható és a csendőrt előre nem látható orvtámadásokra is figyelmessé teheti.

Mindaz azonban nem elegendő indok az egy főből álló járőrök életbeléptetéséhez. Az egy főből álló járőr nagyon szép idea, a mely pl. Bajorországban annyira bevált, hogy ott még egy főből álló őrsök is vannak. Ne felejtsük el azonban azt, hogy Bajorországban a

* De hát még ha a kutya valamely ismeretlen módon megvesztett s a megmárt ember életét veszti, ezt hogy fogjuk elbírálni? (Szerk.)

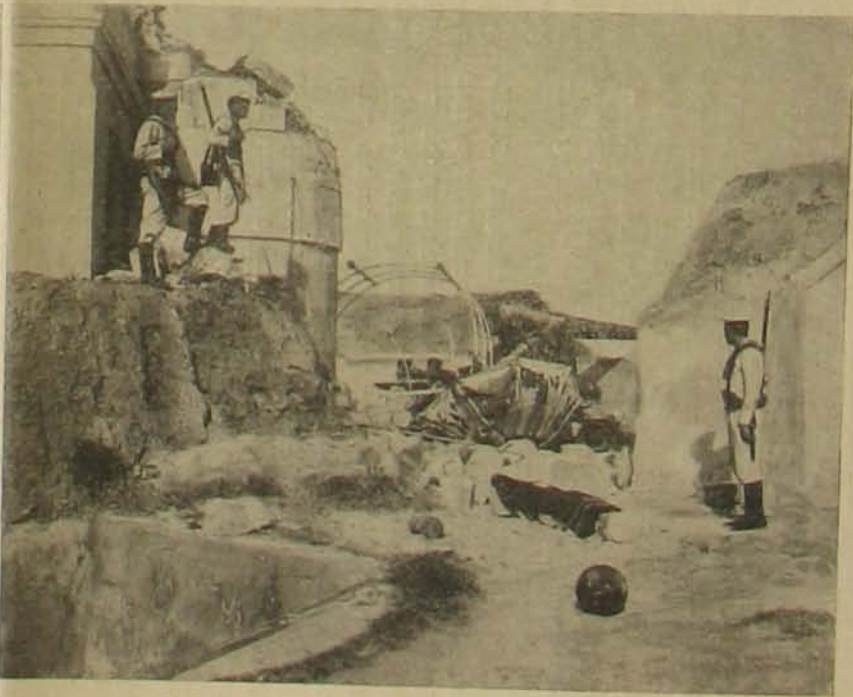
A legjobb órák, 47

legszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy kényeztetés, mint részleltizetésre 10 évi jóállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művésznél Szegeden,
Jarítások 5 évi jóállás mellett. Arjegyzék ingyen!

A tripoliszi harctérről. — Fel nem robbant löveg. — Olaszok partraszállása Tripolisban. — A Sultanin erőd bombázása után. A földön olasz ágyúgolyók hevernek. — Egy olasz kézbe jutott török erőd felrobbantott utca.

törvénytisztelet be van nevelve minden egyes állampolgárba; ott úgyszólván mindenki rendőr és nem tűrik meg maguk között a tolvajt, míg nálunk Magyarországon a lakosság 90%-a még a tanuzástól is fél s eltagadja még azt is, a mit látott.

Öt egy fegyverhasználat a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, míg nálunk alig van nap, a melyen nem ropog a puská, nem suhan a kard, vagy nem dolgozik a szurony; ott, ha szükséges, védik a esendőrt, nálunk segítik agyonütni! A kutya pedig — lett légyen az akármilyen intelligens és képzett — még sem pótolhat egy felvegyverzett csendőrt!

Tökéletesen elég volna tehát — a mint azt •Betörő javasolja — szárnyanként egy-egy idomított kutya, mert hiszen annak a nyomozó képességét csak nagyobb szabású bűntények kiderítésénél kellene igénybe venni s azok — szerencsére — már nem oly gyakoriak, mint voltak ezelőtti pár évtizeddel.

Ezt a nézetet — azt hiszem — nem dönti meg az a legutóbb felhozott érv, hogy a kutyának a sikeres nyomozás érdekében 2—3 óra alatt a helyszínére meg kell érkeznie! Mi történik akkor (a mi éppen nem tartozik a ritkaságok közé), ha maga a bűntény is csak 20—24 óra múlva jut a járőrnek tudomására?

•Betörő-nek arra az indítványára, hogy a kutyák idomításánál a tanosztályparancsnokok, a Nagy áradon alkalmazott oktatótisztok és segédoktatók volnának megbízandók, azt válaszolom, hogy mindenesetre megfontolandó lesz az, vajjon a tervezett nagyarányú létszámmal bíró oktatók közül nem-e akad majd több tiszt, vagy altiszt, a ki üres idejében bizonyos jutalomdíj vagy más rekompenzáció reményében kutyaidomításra vállalkoznék, a mi tanári méltóságából egyáltalán semmit sem vonna le.

Kivégzési módokról.

A mostani kivégzési módok között, leszámítva az Egyesült-Államok jogszolgáltatásában szereplő villanyoszéket, még a kötél általi balál a legbnánusabb és a legkevésbé visszataszító. A míg a büntetőjog vezérelve az elrettentés volt, addig a lehető legkegyetlenebb büntetési nemek voltak alkalmazásban, s a balálbüntetéseket nyilvánosan hajtották végre, sokszor előzőleg megconkitván az elítéltet.

Mindenki előtt ismeretesek a múlt borzalmi a keresztényüldözés, az inkvizíció kegyetlenkedései, a melyeken bizony csak mi, az utódok botránkozunk és azörnyülködünk nagyokat, míg a saját koruk egész természetesenek találta, nem érzett irtózást, legfőlebb az igazságtalan ítélet keltett visszataszítást, míg a végrehajtási mód maga soha.

Az ítélet végrehajtása a múltban, mint mindenütt, hazánkban is nyilvános volt, épen az elrettentés szempontjából.

A halálos ítélet, — eltekintve az előzetes kínzásoktól és conkitástól — (tűzzel-velással való égetés, meg-

vakítás, kéz, láb levágása, nyelv kiszakítása stb.) rendszeren fejesztére szólt. Minden törvényhatóságnak, törvénykezési joggal bíró területnek megvolt a maga hóhéra, a ki fontos személyiség volt és több dolga, no de jövedelme is akadt, mint a mostaninak.

A lefejezés hol pallóssal, hol bárdal történik. A verpad magas faalkotmány, hogy nagy tömegek szemlélhesék a kivégzést, a mely elsőrendű látványosság volt a múltban és a piruló szende hajadonok is megjelentek azon, erényes anyjuk és lovagjnk kíséretében. A hóhér különös, rendszeren vérvörös ruhát visel és sokszor álarcoosan végzi teendőjét. A kivégzést különféle czeremóniákkal teszik borzalmassá, általában azért visszataszító, mert hivatalos aktus előzi meg. Maga a végrehajtás nem olyan borzalmas, mint az előzmények, az ítélet kihirdetése, a hóhér, a pribékek és a fegyveres őrség elhelyezkedése stb.

A lefejezést, illetőleg pallóssal való kivégzést egész a múlt század ötvenes évei közepéig alkalmazták hazánkban. Azóta kötél által végzik ki az elítélteket.

A kötél általi kimulás a keleti népek felfogása szerint a legbecstelenebb halál és alighanem ezért származott be hozzánk.

A múltban is alkalmazták, különösen Németország egyes helyein, a hol sokszor állandó akasztófák állottak a városvégen valamely magas helyen. Az elítéltek elrettentésül addig lógtak az akasztófán, a míg a ragadozó madarak le nem takarították csontjaikról a húst.

Hogy ez undorító és antihigiénikus dolog volt, fölösleges megjegyezni.

A tizenkilencedik században a büntetőjog területére is bevonul a humanizmus s a kivégzések is veszítenek borzalmasságukból.

Most már a nyilvánosság mellőzésével, illetőleg korlátozásával hajtják végre a halálos ítéleteket. A külsőségek is megcsappantak, de azért maradt annyi, hogy megrázza a gyengeidegzetű embert.

Az akasztófa maga a múltban egy több méter magas faoszlop volt, a melynek fejből egy vaskampó nyúlt ki körülbelül félméternyire az oszlop törzsétől, úgy hogy az elítélt szabadon lógott a levegőben. A hóhér egy magas, az akasztófa oldalának támasztott létrán szállott fel a kampóig, a melyre hurkot erősített. Az elítéltet a pribékek húzták fel egy külön szerkezet, az u. n. akasztóhám segítségével, a mely egy vastag, hevederszerű szíjj volt és a melyet az elítélt derekára erősítettek. Mikor a kampóig húzták, a hóhér a nyakára illesztette a hurkot. Intésére a pribékek eleresztették az akasztóhámot és az elítélt már ott kalimpáltvonaglott a levegőben a közönség épülésére.

Az akasztás moat már kevesebb borzalmassággal jár. Maga az akasztófa egy egyszerű faoszlop, nem sokkal magasabb, mint egy átlag ember, körülbelül 2-20 vagy 2-30 méter magas. Fent az oszlop fejében egy vasszög, az oldalán egy csiga. Elöl egy 2—3 fokos kis számoly, bátil pedig egy létra, a melyre a hóhér feláll.

Az elítélt felbág a számolyra. A hóhér egy, két végén összekötött kötél darabot illeszt a nyakára, a melyet az oszlop fejében levő vasszegbe akaszt. Tehát nem hurok, hanem csak karikába kötött kötél. A mikor ezzel megvan, a pribékek, a kik az elítélt lábaira előzőleg egy hosszú kötelet kötnek és a kötél szárát keresztülbuzzák az oszlop oldalában levő csigán, kirugják az elítélt lábai alól a számolyt és a kötelet teljes erejükből meg-

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárbad. Készíti Beretvás Tisztán gyógyszerész Kékesvárosban. Orvosok által ajánlva. Három doboz nál ingy. postai szállítással.

A tripoliszi harczi rról. — Olasz katonák tüzelnek a törökökre.

húzzák. A beálló feszülés természetesen megfojtja a szerencsétlent, a ki nem lóg szabadon, hanem a teste szorosan nekifeszül az akasztófának, a hol egy pár perez alatt kimulik.

A halálos ítélet végrehajtása mindenkor bizonyos emóciókat keltett az emberekben, ma meg éppen fölkelti a közérdeklődést, pedig épenséggel nem érdemi meg, mert bizony sem a múltban, sem a jelenben nem épületes látvány, a mikor a társadalom túlerájével elnyom egy egyént. A humanisztikus szempontok különben mindjobban előtérbe lépnek és a kultúra haladásával lassankint a multaké, majd a feledésé lesznek a kivégzések.

A zöldség elrakása télire.

A konyhakerti növények eltelettetése az egyes növények beérése, vagy elkészültsége sorrendjében történik, például július, augusztus hónapokban a hüvelyesek, a borsó, lencse, bab, utána a bagymafélék, a burgonya, paradicsom, paprika, uborka, dinnye, tök, s végül a káposzta és gyökér, illetve röpafélék következnek.

A hüvelyeseket teljes beérés után tövestől felszedjük, kicseréljük, kifojtjuk s ismételt megrostálás, szelelés és utószárítás után zsákokba helyezve tarthatjuk el.

A bagymafélék beérése száruk elfonnyadása után áll be, a mikor is felszedjük s eleinte néhány napig kint a szabadban, utána száraz, szellős, fedett helyen, magtárba, kukoriczagóréba rakva szárítgatjuk, s végül fagymentes, de mégis szellős helyen, például jó meleg zsúppal vagy náddal fedett padláson halomba rakva tartjuk el. Ugyanígy a koszoruba fonottakat is, de felaggatva.

A burgonyát szárainak elhalása után lehetőleg száraz időben szedjük fel s néhány órai kint való állás, szikkasztás után rakjuk el, a szerint, a mint basználmi akarjuk, pinczébe, verembe vagy prizmába.

Prizmába csak szükségből és csakis azokat a burgonyákat rakjuk, a melyeket még a tél folyamán fel-takarmányozni vagy feldolgozni szándékozunk. Ellenben a vetőmagnak való burgonyát semmiesetre se rakjuk prizmába, sőt tekintettel a hovatovább mindinkább elterjedő és elbatalmasodó burgonyabetegségekre, még pinczébe és verembe se, évről-évre egymás után. Az egészséges vető- vagy magburgonya természeténél egyik legfontosabb dolog a burgonya cseleszerű átteleltetése, a mely csakis akkor helyes, ha a burgonya a telet nyugodtan, zavartalanul úgy pihenheti át, hogy rügyei ki ne hajtsanak és olyan helyen álljon, a hol

már előbb burgonya nem teletetett és a helyiséget meg nem fertőzte. A prizmában a burgonyának nincs nyugta, folyton dolgozik, gőzölög és penészesedik, a pinczeszerű helyek pedig e mellett még fertőzöttek is lehetnek. A vetőmag-burgonyának e szerint a gödörben való telelése a leghelyesebb és legbiztosabb módja.

A gödröt a kertnek valamely magasabb és félre eső nyugodtabb helyén, például fák között, kerítés vagy sövény mellett, árnyékos, de száraz helyen ássuk meg s a kiválogatott, egészséges, magnak való burgonyát abba rakjuk bele. A mikor a gödör, — a melynek mélysége körülbelül egy méter, hossza ellenben a burgonya mennyiségéhez és a helyhez mérten tetszés szerint lehet — megtelt, reáhuzzuk jól elaprózva a földet és pedig a fenékről felkerült tisztább és soványabb altalajt. Szalmát a gödörnek se a fenékre, se az oldalára, se a tetejére ne tegyünk, ellenben, ha a föld jó omlós, bomokos, folyassuk azt a reáházásnál, a mennyire csak lehet, a gumók közé. Szellőztetni sem kell, ellenben ha a fagyok bekövetkeznek, fedjük be a gödör földjét jó vastagon, száraz, szalmás trágyával, falevével vagy törekszalmával. Ily módon a burgonya május végéig, júniusig is eláll, a nélkül, hogy megpenészedne vagy csirázna, a vetőmaggumónál pedig ez a fő.

A paradicsom, paprika, uborka télire való eltevési módjai igen ismeretesek s így legfőleg a dinnyéről és a tökről említjük meg, hogy vannak olyan ügynevezett téli fajtái, a melyek jól eltarthatók tavaszig is fagymentes pinczeszerű helyen. Így például a máltai tóli dinnye és az „istengyalulta” tök.

A káposztafélék közül a téli fejeskáposzta az, a melyet a legnagyobb mennyiségben természetesen s ennek túlnyomó részét bordókba, sóba fojtva tartják el. Lehet azonban a káposztát fejestől is eltartani pinczében, veremben, homokba ültetve.

KÉPEINKHEZ.

A tripoliszi harcztérről.

Lapunk közeli számában megemlékeztünk már az olasz-török háborúról, még pedig az akkori bíreknél megfelelően azt állítva, hogy a váratlanul történt hadizenet folytán, még mielőtt Törökország csak egyetlen katonát is küldhetett volna a harcztérre, a tripoliszi csekély helyőrség ellenállás nélkül való visszavonulása mellett, az olasz hadsereg minden vérontás nélkül vonult be a tartomány fővárosába Tripoliszba s elfoglaltak jelentette ki azt.

Az olaszok eme rendkívül szerencsés operációja általános feltűnést keltett akkor mindenfelé, mert szinte hihetetlennek látszott, hogy a tartomány igen harcziás szellemű izlam vallású berber lakossága, úgyszólván egyetlen kardcsapás nélkül megbódoljon a keresztény olaszok előtt s hűtlen logyon ősei tradícióihoz, a kik mint többször meghódítottak, mindannyiszor lerázták a betolakodó idegenek igáját. Az olasz hadsereg pedig haladt tovább hódító útján s egymásután foglalta el Bengázit, Dernát s a többi tengerparti városokat és erődöket. Az olasz nemzet pedig — mit tehetett mást? — valóságos örömmámorban uszott a hadsereg eredményes működését hirdető táviratok hatása alatt. A jelen

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBHENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRÚT 8. SZ.

13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-69.

BUTOR

Konstantinápolyban háromszoros trombitajellel kihirdetik a mozgósítást.

számunkban bemutatott képek még abból az örömteljes időből való felvételek.

Az öröm azonban korai volt és nem is soká tartott. Mert ha teljes bitelt nem is adhatunk a harcterről és Törökországból jövő híreknek, annyi mégis bizonyosra vehető, hogy a tartomány bennszülött török és arab lakosságának fellázadása folytán nagyon megnehezedett az addig győzelmes olaszok helyzete. S különösen most, hogy a téli évszak közeledését jelző erős viharok miatt az olasz hajóhad nem maradhat benn Tripolisz zátonyos és rendezetlen kikötőjében, hanem ki kell mennie jó távol a nyílt tengerre, a honnan a szárazföldi csapatokat ágyutüzével már nem támogathatja a kik közül ezenfelül a kolera is bőven szedi áldozatait, a fellázadt bennszülöttek egymástán foglalják vissza az elfoglalt erődöket s bizony nem lehetetlen, hogy nemsokára elmondhatják a korai győzelem felett annak idején örvendező olaszok is azt a ríjukt nézve most aktuális szállóigét: «fogtam törököt, de nem ereszt!»

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus alapjának javára. Romay Béla alezredes, alezredessé történt kinevezése alkalmából, gratulációk megváltása czimén 20 és a bányai csendőrzás legénységének adománya czimén a bányai járásparancsnokság szintén 20 koronát adományoztak. Az alap vagyona ezen újabb adományokkal 24,784 korona 91 fillérré emelkedett.

Az edelényi rablógyilkos elítéltetése. A miskolci kir. törvényszék esküdtbírósa Regula Ede edelényi illetőségű, 24 éves asztalossegédet, ki tudvalevőleg a folyó évi augusztus hó 5-éről 6-ára menő éjjel, rablási szándéknak keresztülvitele czéljából Czeisler Henrik edelényi kocsmárost, annak nejét és nővérét vérlázító kegyetlenséggel megölte és kirabolta, nyolcz napig tartott izgalmas tárgyalás után, három rendbeli gyilkosság és egyrendbeli rablás büntetésének elkövetésében bűnösnek találta és ezekért kötel általi halálbüntetésre ítélte. Az elített védője védenze számára kegyelemért folyamodott Ó Felségéhez. A felségfolyamodvány elintézéseig az ítélet végrehajtása függőben tartatik.

Megtámadott járőrök. Varga Péter cs. ez. őrsvezető és Nagy Imre csendőrből állott biharkeresztési őrsbeli járőrt, október 29-én reggel 7 órakor, nyomozószolgálat teljesítése közben, Toldi községben Léway József toldi lakos bottal megtámadta és Nagy csendőrt súlyosan, Varga ez. őrsvezetőt pedig könnyen megsebesítette. Nagy csendőr a támadó ellen annak halálával végződő szuronyfegyvert használt. — Bertalan Mihály biharugrai lakos, október 29-én este Biharugrán, kocsmai garázdálkodása közben, az ott megjelent Fekete László cs. ez. őrsvezető és Köpösi János csendőrből állott biharugrai őrsbeli járőrt egy székkel megtámadta és Fekete ez. őrsvezetőt tetleg hántalmazta. A támadó Bertalan ellen Köpösi csendőr szuronyfegyvert használt s azt életveszélyesen megsebesítette. Bertalan a fegyverbaszualat okozta sérülés következtében, 4-én meghalt.

Ellenszegülések. Németh Imre csornai őrsbeli csendőr ez. őrsvezető, október 23-án a sopronmegyei Acsalagon Nagy János ellenszegülő ellen, annak súlyos, de nem életveszélyes sérülésével végződő szuronyfegyvert használt. — Erdei Sándor körösladányi őrsbeli csendőr és Papp Antal vésztői őrsbeli pr. csendőrből állott vásárügyeleti járőr, november 1-én a békésmegyei Vésztő községben,

Tülok János és Tülok András ellenszegülőkkel szemben előbbinek könnyű, utóbbinak pedig súlyos sérülésével végződő szuronyfegyvert használt. Mikóczy Béla ez. őrmester, október 31-én, a lipótmegyei Pribilina községben, Mikus Ádámné ottani lakos ellen, ellenszegülés következtében, annak könnyű sérülésével végződő szuronyfegyvert használt.

Az intenzív gazdálkodás eredménye. A kolozsvári tanosztály vezetőségének értesítése szerint, a tanosztály által művelt kert a tavalyi 500 koronával szemben az idén 700 korona jövedelmet hozott. A kert jövedelme, a szakszerű művelésen kívül, az által is fokozódott, hogy a tanosztály által a kertben elhelyezett mesteréges fészkek által a hasznos madarak elszaporodván, a káros rovarokat, így a többek között a kert környékén igen nagy károkat okozott kaposztahernyót, a tanosztály kertjétől teljesen távol tartották. A hasznos madarak védelme tebát itt kétségen kívül meghozta a reá fordított áldozat busás kamatját.

KÜLÖNFÉLÉK.

Mérges pókok. A délamerikai Chileben van egy pókfaj, a melynek a tudósok a «latro dectes terribilis» nevet adták, a mi magyarul «titokban öló rettenetes állat»-ot jelent. Ez a pók mintegy 15 milliméter hosszú és külsejére nézve semmiben sem különbözik más ártalmatlan pókfajoktól. Friderico Puga Borne, santiagoi természetbuvár hosszú éveken át tanulmányozta ennek az állatnak a természetrajzát és most közreadta megfigyeléseinek az eredményét. E szerint a latro dectes 4-5 csipése elegendő arra, hogy attól egy teljesen egészséges ló elpusztuljon. Az embert már egy csipése is megöli, két csipéstől azonban feltétlenül elpusztul. Igen érdekes, hogy a latro dectes csipései épen ellenkező hatást idéznek elő, mint más mérges pókok csipései. A mérges pókok csipései ugyanis többnyire helyi bajt, daganatot vagy duzzadást idéznek elő, míg a latro dectes csipése esetén a csipés helyén nem jelentkezik semmiféle betegségi tünet, ellenben a test többi része betegedik meg teljesen. A csipés után nemsokára lázas remegés, görcsök és hallucináció áll be. Később az egész test hideg lesz, a szíverés gyengül és szabálytalan, az egész bőr megdagad, úgy hogy az arc felismerhetetlenné válik s ugyanakkor hideg, ragadós verejték gyöngyözik elő a bőr fedetlen helyein. A halál igen gyakran áll be és ellenszert a mérég ellen még nem sikerült felfedezni. A lónál 4-5 csipés esetén 10 óra alatt áll be a halál.

A zongorázás bajnoka. Az amerikai Betlehem városában egy Benet Harry nevű fiatal ember legőzte az eddigi legkitartóbb zongorázót. A fiatal ember huszonhét óra, negyvenhat perc és három másodpercig játszott a zongorán egyhuzamban s ez alatt az idő alatt kezeit egy pillanatra sem vette a billentyűkről. Benet az eddigi legkitartóbb zongorázót három másodpercczel verte le s azután kimerülve, ájultan esett a zongora mellé.

Élethossziglani fegyház a gyors hajtásért. A kanadai Torontóban a bíróság életfogytiglani fegyházra ítélte egy Alex Tracy nevű michigani férfit, a ki szeptember 4-én óriási sebességgel rohant keresztül Torontó utcáin s neki szaladt egy tömegnek és mintegy 4-5 férfit megsebesített. Tracy azzal védekezett, hogy a gépe elromlott, a szemtanuk azonban azt vallották,

hogy ittas volt s ezért ment neki a tömegnek. A rendőrség szigorú ítélete sok beszédre ad most okot.

A szivar és a jellem. A kinyújtott mutató és középujj között gyengéden tartott szivar ingadozásra, a kevéssé behajlított mutató és hüvelykujj között tartott szivar okos, gondolkozó főre mutat. Kitünő társalgó és nagy emberismerő, a ki a mutató és a kissé meggörbített középujja között tartja a szivart, de skeptikus az a boldogtalan dohányos, a ki szivarját a hamos felével lefelé tartja; ha pedig meggörbített mutató és hüvelykujja között kandikál ki a szivar, akkor ideges ember, a kire azonban becsületességénél fogva mindig lehet számítani. Jaj annak, a ki a szivarját félig begörbített mutató és középujja között tartja, de eközben többi ujjai sem tapadnak egymás mellé, mert az új találmány szerint ez bosszúálló jellemet árul el. Melankolikus és magába zárkózott az a dohányos, a ki a tenyere alatt szivja el a szivarját, míg dühös legoista, a ki füstölgő szivarját a körülötte levők orra alá dugja. Megfigyelésének utolsó pontja a takarékos családapákat sújtja, a kikre arról lehet ráismerni, hogy fogpiszkálóra tűzik a szivarvéget, hogy mennél kevesebb menjen veszendőbe a drága füstölínivalóból. A ki dohányos, megfigyelheti magán, mennyiben válnak be ezek az igazságok.

Az ujjlenyomatok eredete. Az ujjlenyomatoknak személyazonosság igazolására újabban használt módszerével már csekély harmadfélezer esztendővel ezelőtt éltek. A legutóbb Mezopotámiában eszközölt ásatások alkalmával ugyanis tömegesen találtak agyagtáblácskákat, melyek adásvételi és egyéb szerződéseket és ügyleteket foglaltak magukban. A legöregebb efele, agyagba vésett szerződés a 7. században Niniveben uralkodott, Assurbanipa úgynevezett könyvtárában volt található. A táblácskákon mindig ugyanazon a helyen váltokozó jeleket találtak, a melyekről joggal tették fel, hogy azok a szerződő felek aláírásai. Erre a célra úgynevezett pecsétpálczát használtak, melynek egyik végén az aláíró kézjegye monogramhoz hasonlóan domborúan volt kivésve és ezt a puha agyagba belenyomták. Ugyanazon a helyen azonban az agyagtáblácskákon köröm és ujjlenyomatok is láthatók, a miből arra lehet következtetni, hogy az aláíró fél, ha nem volt pecsétpálczája, személyazonosságát ezen az uton bizonyította. Az ujjlenyomatokat tehát már abban az időben is alkalmasuknak tartották arra, hogy azok révén megkülönböztessék egymástól és fel is ismerjék az embereket.

A newyorki koldusok. New-York városát manapság a hivatásos koldusok paradicsomának nevezhetjük. Olyan jó dolguk van ugyanis ezeknek a munkakertilőknek Amerika metropolisában, hogy napjában 5—6 dollárt is összehozhatnak a nélkül, hogy a rendőrség részéről nagyobb veszedelemnek tennék ki magukat. Ha véletlenül rendőrkre kerül is valamelyikük, nem esik kétségbe, mert a rendőrbíróseg csak öt-tíz-harmincz napi dologházzal sújtja, a mitől egy hivatásos koldus nem szokott megijedni. James Forbes, a koldulás megátolását célzó nemzeti egyesület (National Association for the Prevention of Medicancy) titkára szerint a hivatásos koldusokat csak az állami farmlételep felállításával lehetne eljleszteni. Az ide küldött koldusoknak ugyanis nehézség farmmunkát kellene végezni, már pedig a hivatásos koldus semmitől sem fél jobban mint a kényszermunkától vagy a munkától általában, a melyhez ninccsen hozzászokva. Ha New-York állam sok más állam példájára megteremtette volna már a farmlételepet ma nem alkotnának New-Yorkban egy egész hadsereget a

hivatásos koldusok, a kik naponkint együttvéve 30—40 ezer dollárt koldulnak össze a jószívű járókelöktől.

Az állami farm-tételep fölállítását célzó törvényjavaslat már ott fekszik New-York államtörvényhozásának asztalán. Ha törvényenyé válik és szigoruan végrehajtják, egy-két példa láttára és nélkül menekülnek a koldusok New-Yorkból. A világért se kockáztatnák meg, hogy a Blackwell Islandon levő dologházban kemény munkával legyenek kénytelenek két-három esztendeig megkeresni a kenyerüket.

Még akkor is kifizetné magát a tervezett állami farmlételep, ha az odakerült bünösök megjavításán és tisztességének kenyérkeresetre való tanításán kívül egyéb haszna nem volna mint az, hogy megszabadítaná New-Yorkot és az egész államot a hivatásos koldusok seregétől.

Nehéz volna pontosan megmondani, hogy hányan keresik New-Yorkban koldulással a kenyerüket, de valószínű, hogy legkevesebb 7000—8000-re rug a számuk. Ezek közé természetesen csak azokat a koldusokat számítjuk, a kiket nem a nyomor vagy a munkaképtelenség visz a kéregetésre, hanem egyenesen azért kéregetnek, mert ez a foglalkozás nem csak kényelmes módja a kenyérkeresésnek, hanem — ha ügyes az illető — még jövedelmező is.

Indiánusok gyűlése. Érdekes és nagyjelentőségű gyűlésnek volt színhelye nemrégiben az amerikai Ohio állam székvárosa, Kolumbus, a hol az egyetem csarnokuibn tanácskozáásra jöttek össze az összes indiánus törzsek képviselői. Ez volt a rézbőrűek első közös értekezlete mindeddig Amerikában. Az indiánusok ez alkalommal egyetlen törzsszé szerveződtek, a mennyiben megalakították az Amerikai Indiánusok Szövetségét. A szövetségnek az a célja, hogy munkálkodjon az indiánus fajhoz tartozó népek sorsának könnyítésén, a kultúra fejlesztésén s általában az indiánusok érdekeit ápolja. Az indiánusok eme tanácskozásán nyoma sem volt az ősi visoletnek, a tolldisznek, a harcziásra bemázolt arcznak, a hagyományos thomabawknak, ellenben a nevelés terén nagy érdemeket szerzett tanárok, lelkesek, tudós orvosok és írók képviseltek itt törzseiket, telivér indiánusok ugyan, de a fehér ember divatos öltözetében, a kaukázusi faj műveltségének minden fegyverével felszerelve. Az indiánus faj jövedőjére igen nagy hatással lesz ez az értekezet. A delegátusok lépéseket tettek abban az irányban, hogy az egyes törzsfőnökök közreműködésével eljussanak az indiánus faj minden egyes tagjához s megértessék vele törekvéseiknek nemes szándékát. Kimondotta a nagygyűlés, hogy a megalakított szövetségbe csakis olyanokat vesznek föl rendes tag gyanánt, a kik minden kétséget kizáróan eredeti amerikai indiánus vérből származnak. A végrehajtó bizottság elnökének Daganette E. Károlyt választották meg, aki a peoria-törzsből származik s a kit Amerikaszerzte az indián faj Mózesének tartanak. Tanulmányait a Carlisle egyetemen végezte s azután visszatért népéhez a pusztába. A kóbor élet azonban nem elégítette ki becsvágyát s kormány-szolgálatba lépett. Ő egyengette az utat ahhoz, hogy a művelt indiánusok előtt megnyiljanak az érvényesülés ajtaja bármelyik foglalkozás terén is. Egy másik nevezetes delegátus dr. Montozuma a geronimo törzsből. A barozos főnökök legutolsója, a ki jelenleg egyike az ország legelső sebészeinek. Ott volt még Carter oklabo-mai képviselő, chochtaw-törzsbeli telivér indiánus s az indiánus írók, tanárok, papok, mérnökök legjelesebbjei.

Nagy életbiztosítások. Amerikában még jobban divatban van az életbiztosítás mint nálunk a mindenk

igyekeznek az életét bebiztosítani kisebb-nagyobb összegre. A különböző amerikai «királyok» milliókra biztosítják az életüket. Ebben a tekintetben követik európai koronás kollegáik példáját, a kik szintén több millióra szóló kötvényekkel rendelkeznek. Az életbiztosítást a befektetés legbiztosabb módjának tartják nemcsak a népmilliók, de a pénzmilliók urai is. Az orosz czár biztosította legnagyobb összegre az életét az európai uralkodók közt. Az ő elhalálása esetén, ha mostanában következnek be, az örökösai nem kevesebb mint kilencz millió dollárt kapnának különböző életbiztosító társaságoktól.

A német császár élete öt millió dollárra, az angol királyé szintén ennyire, Ferencz Józsefé négy millióra, a többi koronás főe hasonló nagy összegre van biztosítva. Az amerikai plutokraták közül csak egyetlenegy ember, Rodman Wanamaker rendelkezik négy milliószázalékos kötvénnyel. A többi milliomosok mind kisebb összegekre biztosították az életüket. A legtöbbnek a kötvénye fél millió és két millió között ingadozik. Megjegyzendő, hogy az életbiztosítással nem lehet spekulálni, vagyis csak úgy biztosíthatja be valaki egy másik embernek az életét, ha ki tudja mutatni, hogy nagy kára lesz, ha az illető elköltözik az élők sorából. Sőt mi több, csak akkora összegre biztosíthatja ebben az esetben is, a mekkorra vesztesége volna a bebiztosított egyén elhalálása folytán. Így például az angol üzletemberek, a kik nagy költségekbe verték magukat a király megkoronázása alkalmával köteendő üzletek reményében, bebiztosíthatják a király életét, de csak olyan összegre, a milyenre a káruk rugna a király hirtelen elhalálása, illetőleg a koronázás elmaradása esetén.

Egy londoni könyvkiadó társaság imakönyveket készült kiadni Edward király elhunyt előtt. Az imakönyvekben a királyért való imában Edward király nevét nyomtatta a czég. Bár a király betegsége veszélyesre fordult, a czég nem biztosította be az életét és így legalább 150 ezer dollár kára lett, a mikor a király meghalt. Az elkészült könyveket ugyanis eldobhatta, mert Edward helyét, a kinek neve szerepelt az imakönyv egyik imájában, új nevű király foglalta el, mire az imakönyv elkészült. Ma már óvatosabbak az üzletemberek és szeretnek biztosítási kötvényt szerezni ilyen esetekben.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél

fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Havasí gyopár. Nem tudunk róla semmit.

55. A. G. Mintán ily esetre szabályaink nincsenek, tehát nem lehet illetékességről, hanem csak kölcsönös megegyezéséről szó.

B. 3465. Kérelmét felülvizsgálatára alkalmával a felülvizsgáló bizottság előtt adja elő s nem árt, hogy ha annak idején felségfolyamodványával is kéri a beszámítást.

N. V. Ha beigazolhatólag csendőrségi szolgálat közben szerzett betegségből kifolyólag vizsgálatott felül, úgy az igényjogsultsági igazolványra igénye van s azt a honvédelmi miniszertől kérheti.

B. — 0000. Az irodaátalány.

Kohó. Attól függ, hogy a megszakítás óta mennyi a szolgálati ideje, mert a pótdíj csak hat évi megszakítás nélküli csendőrségi szolgálat után számít a végkielégítésbe.

274. 1. Nem veszelhető. 2. Igen. 3. Az annak idején a szolgálati viszonyoktól fog függni.

F. Z. 1. Bármikor, ha azt a szolgálati viszonyok megengedik. 2. Mint egy őrsparancsnok.

1000. Önöket a «számvivő tisztjelölt» czim hivatalosan nem illeti meg, mert bár a honvédelmi miniszter úr által, mint számvivőtiszt aspiránsok vétettek fel, de mivel ez csak esetről-esetre kiadott különleges intézkedés, a mely a szabályokban nem gyökerezik, nem teljesíthető az a kérelem, hogy önök, mint számvivő tisztjelöltek megkülönböztessenek. Erre a megkülönböztetésre igényük különben is csak akkor lehet, ha már a számvivőtiszt szakvizsgát letették, akkor pedig már tiszt-helyettesekké neveztetnek ki s a megkülönböztetés megvan. Önök azért, hogy lemondottak hadapródi rangjukról vagy tisztjelölti aspirációjukról, az ily elnevezéshez való igényüket is az újabb — számvivői — tisztvizsga letételéig elvesztették.

1885. K. es. 1. Megegyezéstől függ. 2. Arra, a mit az őrs gazdálkodása a maga számára visz, a nőnek igénye nincsen. Ha azonban a gazdálkodás abba a helyzetbe jut, hogy egyes cikkekkel jutányosabb áron beszerezhet, úgy a bajtársaság is követeli, hogy azt — ha lehet oly mennyiségben szerezzék be, hogy abból — természetesen ármegettérítés mellett — a nőnek is átadhasanak valamit. 3. Olvassa el a «Laktanyaszabályzat» 21. oldalán az erre vonatkozó szelvényt. 4. Torlóból vett szőlőemelőről nincsen tudomásunk. 5. Jogot nem tarthatnak rá, de azért lehet, hogy alkalmazzzák őket. 6. Igen. 7. Nincs torlóból véve. 8. Majd olválék. 9. Bizonytalan. 10. Olvassa el az Illeték-szabályzat 56. §. 3. pontját. 11. Az irodai átalanynak torlóból. 12. A kerületi parancsnokság belátásától, illetőleg a jogyesek egyéni tulajdonságaitól függ. 13. Olvassa el a folyó évi 30. számú lapban 160. K. M. jelige alatt irt üzenetünket. 14. Mindig a férfiak köszönnek először.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közöshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsörendü chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. :: :: ::

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Járásparancsnokság felállítása.

A m. kir. II. számú csendőrkerület orsovai szárnyának területén fekvő Herkulesfürdön, 1911 október 26-án egy csendőr járásparancsnokság állított fel.

Őrsfelállítás.

A m. kir. II. számú csendőrkerület temesvári szárnyának területén fekvő Temesmorán, 1911 október 22-én egy öt főből álló őrs állított fel.

Őrsáthelyezés.

A m. kir. V. számú csendőrkerület esztergomi szárnyának zsitvabesenyői őrsé, 1911 november 1-én, Nagymányára helyeztetett át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Csahók Ferencz cz. őrmester, Kemesmál községben folyó évi szeptember hó 6-án dühöngött tüzvésznél, a vagyonmentés és a tűzoltás körül kifejtett fáradságot nem ismerő kitartással és nagy buzgalommal teljesített hasznos tevékenységeért.

A m. kir. VII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Antal Imre, Tóth Ferencz őrmesterek, Újvári Tivadar, Papp János, Szász András, Mihály Elek, Tamás Gyula, Gergely János cz. őrmesterek, Gergely József őrsvezető, Biró Márton, Szabó József II., Pongrácz Aron, Veres István cz. őrsvezetők, Bakó Dániel, Imre Jakab, Toók Mózes, Fülöp József, Nemes József csendőr cz. őrsvezetők, Marti Ignác, Pál István, Tamás Imre és Cseke András csendőrök, a folyó évben a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen tevékeny és eredményes működésükért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Horváth József II. járásőrmester, Huber János, Liebenritt Adolf őrmester és Csontos Antal cz. őrmester, segédoktatók, továbbá: Tomor János, Steiger István, Kőrödi István, Kardos Ferencz, Horváth Lajos, Pap János, Teubler Ádám, Pesti István és Friedrich János,

abban az időben elméleti kiképzés alatt állott próbacsendőrök, Székesfehérváron folyó évi szeptember hó 15-én kiütött nagyobbmértvű tüzvésznél, a vagyonmentés és a tűz továbbterjedésének meggátlása körül kifejtett hasznos és buzgó tevékenységükért.

Váradai Ferencz járásőrmester, Horváth Sándor cz. őrsvezető II-od altiszt és Farkas Miklós csendőr, egy 3605 korona 97 fillérről szóló takarékpénztári könyv és az abban volt 200 korona pénzlopás tettesének, leleményes és szakszerű eljárással történt kinyomozása, valamint a takarékpénztári könyv megszerzéseért.

Baranyai János II. cz. őrsvezető II-od altiszt, Németh István VIII. csendőr cz. őrsvezető, Varga György II. és Tóth István I. csendőrök, Kemesmál községben folyó évi szeptember hó 6-án dühöngött tüzvésznél, a vagyonmentés és a tűzoltás körül kifejtett hasznos tevékenységükért.

A m. kir. VII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Tóth Bálint cz. őrsvezető II-od altiszt, a közbiztonsági szolgálat terén 1911 évben kifejtett buzgó és eredményes működéseért, nevezetesen: két lopás, egy orgazdaság, egy zsarolás, 10 testisértés, egy becsületsértés, egy tüzvészokozás és egy vagyonrongálás vétségének kiderítéseért, valamint példás magaviseleteért.

Izsák János csendőr cz. őrsvezető, a közbiztonsági szolgálat terén 1911. évben kifejtett buzgó és eredményes működéseért, nevezetesen: három hatóság elleni erőszak, egy orgazdaság, egy ember élete elleni bűntett, öt testisértés, egy magánlak megsértés, öt lopás és egy vagyonrongálás kiderítése, illetve 204 tettes feljelentéseért, nemkülönben igen jó magaviseleteért.

Zsedényi István csendőr cz. őrsvezető, a közbiztonsági szolgálat terén 1911 évben kifejtett igen tevékeny és eredményes működéseért, nevezetesen: egy gyilkosság, hat lopás, két jogtalan elsajátítás, egy orgazdaság, egy zsarolás, 13 testisértés és egy tüzvész-okozás kiderítése, illetve három tettes elfogása és 416 egyén feljelentéseért, valamint példás magaviselete és igen kiváló szorgalmáért.

Előléptettek:

1911 november 1-ével:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában: Jeszenszky József, Szabó Géza, Szalai István II. és Selmezei Pál cz. őrsvezetők, *őrsvezető cz. őrmesterekké*;

1911 október 26-ával:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában: Cseh István, Pap Sándor I., Szancsik László, Hajas Mátyás, Kocsis József, Határ Imre, Deme Bálint, Rusznák Pál és Feleki Ferencz cz. őrsvezetők, *őrsvezetőkké*; végül

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfuvó-hangszer, húr, stb., míg Reményi legújabb képezéjű zseket őt nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék korendó

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1911 november 1-ével:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Kastal Péter, Mészáros József, Svoha István, Kádár György és Porumba Tivadar csendőrök, *csendőr cz. őrsvelőiké.*

Katonai szolgálati jel:

A III. osztályu tiszt szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Imreh Ferencz százados, 1911 október 10-én.

A I. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Mentő Ferencz járásörmester, 1911 október 2-án és Porumba József járásörmester, 1911 október 10-én;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Stock János járásörmester, 1911 október 20-án.

A II. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Kosinszky János cz. örmester, 1911 október 22-én

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Tóth János I. cz. őrsvezető, 1911 október 22-én.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Takács Vincze, Domokos József, Németh József, Dobi József, Vajai István, Varga Elek, Lázár Sándor, Németh Mihály, Lőrincz András, Farkas Lajos, Smida Bálint, Grossmann József, Rákóczi Alajos, Foltrich József, Földes György, Dojcsány Ferencz, Gáspár József, Krivosik Ferencz, Hanspek Károly, Borovszky János, Szilágyi István és Halász József csendőrök.

Házasságra léptek:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Hasznosi László cz. örmester, Tóth Máriaival. 1911 október 15-én, Osgyánban.

Garaj András cz. őrsvezető, Nikléczy Kornélia Irénnel, 1911 augusztus 12-én, Bártfán.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Fördös József csendőr cz. őrsvezető, Kropacsek Rózával, 1911 október 22-én, Pozsonyban.

Szalai Mihály cz. örmester, Derzsi Ida Erzsébettel, 1911 október 24-én, Győrzámolyban.

Szabó András cz. őrsvezető, Szegedy Margittal, 1911 október 13-án, Lipesentezán.

ÓRÁK, ÉKSZEREK

ezüstművek, china-ezüst dísz tárgyak

kizárólag legjelmesebb minőségben gyári áron beszerezhetők.

Legújabb angol rendszerű

részletfizetési módzatok mellett is.

REICH MÓR és FIA
Ékszerkészítők és Órássok
SZEGED 19.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

3-szori bekenésre megszabadul kellemtelen láb-, kéz- és hónaljzadástól a Riesz-féle kenőcs használata által 1-20 fillér beküldése ellenében bérmentve, utánvétellel 1-75 fillérért szállítja Riesz A. gyógyszerész Szent János gyógyszertára, Budapest. Széna-tér 1. (Azelőtt Kiskunhalas.) Értéktelen utánzatoktól óvakodjék. — Postai szétküldés naponként. — Gyógyszerkülönlegességek nagy raktára.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

...: Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...:

Kiadásunkban megjelent és kapható: Kivonat a II. Szolgálati Utasítás A) Általános részéből. Ára 50 fill. — Ezen kivonat pótolja a már elfogyott Szolgálati Utasítást, az új Utasítás érvénybe lépéig.